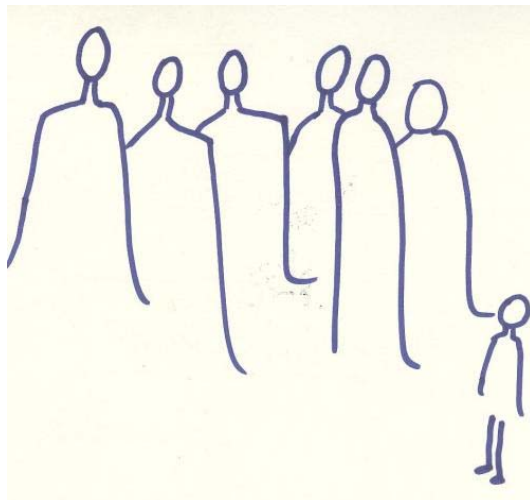

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

”Ett barn, är ett barn som är ett barn, eller?”

En kvalitativ studie om synen på barn vid en BUP avdelning i Norge

Socionomprogrammet VT 09

C-uppsats

Sandra Mei

Handledare Monica Nordenfors

Abstract

Titel	”Ett barn, är ett barn som är ett barn, eller?” En kvalitativ studie om synen på barn vid en BUP avdelning i Norge
Författare	Sandra Mei
Nyckelord	barn, barn som aktörer, vuxna i relation till barn
År	Vårterminen 2009

Vi bär alla med oss föreställningar om barn . Synen på barn påverkas av en mängd faktorer, samhället vi lever i, media, utbildning för att bara nämna några. Min studie är en kvalitativ studie. Syftet med min studie är att undersöka vilken syn de anställda vid en BUP avdelning i Norge har på barn. Mina frågeställningar är:

- Vilka föreställningar har de anställda vid BUP avdelningen om barn?
- Att jämföra de anställdas syn på barns aktörskap med dagens diskurs om barn som aktörer.

Jag har använt mig av fokusgrupp, intervju samt direktobservationer. Jag har genom fokusgruppen och intervjun varit i kontakt med 5 personer som är anställda vid BUP avdelningen i Norge.

Den rådande diskursen i samhället är barn som aktörer vilket innebär att barn ses som subjekt istället för objekt. Denna diskurs poängterar barns förmåga och vilja till att ta ansvar. I min studie jämför jag denna diskurs med den anställdas syn på barns aktörskap.

Mina resultat visar att bilden av barn inte är entydig. Det finns lika många definitioner av barn som det finns barn. Föreställningar om barn måste alltid sättas in i sin sociala kontext då kontexten påverkar föreställningarna. I min studies fall blir det tydligt att mina respondenter jobbar med barn med problem då dem ofta gör en jämförelse mellan barn med problem och i behov av hjälp samt ”vanliga” barn. Vilka föreställningar vi har om barn påverkar mötet med barn och ger dem möjlighet, eller begränsar deras möjlighet till att vara aktörer. Barn beskrivs ofta i relation till vuxna där relationen bygger på att den vuxne ska beskydda och ta hand om barnet.

Förord

Allting har sin tid, och vart företag under himmelen har sin stund. Födas har sin tid, och dö har sin tid. Plantera har sin tid, och rycka upp det planterade har sin tid. Dräpa har sin tid, och läka har sin tid. Bryta ned har sin tid, och bygga upp har sin tid. Gråta har sin tid, och le har sin tid. Klaga har sin tid, och dansa har sin tid. Kasta undan stenar har sin tid, och samla ihop stenar har sin tid. Taga i famn har sin tid, och avhålla sig från famntag har sin tid. Söka upp har sin tid, och tappa bort har sin tid. Förvara har sin tid, och kasta bort har sin tid. Riva sönder har sin tid, och sy ihop har sin tid. Tuga har sin tid, och tala har sin tid. Älska har sin tid, och hata har sin tid. Krig har sin tid, och fred har sin tid.

Predikaren kapitel 3:1-8

En epok i mitt liv är avslutad. Jag har, om en månads tid, gått färdigt socionomprogrammet. Socionomprogrammet som jag drömde om att komma in på och nu är det färdigt. En tid som gett mig kunskap om människor men framförallt som gett mig kunskap om mig själv. Det har också gett mig något som jag aldrig skulle vilja vara förutan nämligen en vän. Inte vilken vän som helst utan en vän som jag vet kommer finnas där resten av livet. Tack Ida för allt du har gett mig under dessa tre och halvt åren. Tack för alla skratt, alla pratstunder, alla chailattar och allt annat du har gjort som har förgyllt min vardag.

På många sätt har jag under mina år vid Göteborgs Universitet varit närvarande fysiskt men mitt hjärta har varit i grannlandet Norge där min kära har bott. Trygve, jag vill tacka dig för att du under mina studieår har uppmuntrat mig och hjälpt mig. Tack för all din kärlek Trygve.

Ett stort tack till min kära familj som alltid har funnits där för mig. Tack för att ni alltid ställer upp för mig och för allt ni har hjälpt mig med, allt från pengar till långa telefonsamtal när jag tvivlat på allt eller varit lycklig över något. Jag önskar att där fanns ett sätt jag kunde gengälla er på.

Tack även till min handledare Monica Nordenfors som har hjälpt mig igenom denna process. Tack för dina snabba svar och ditt intresse. Du är en engagerad lärare som lägger ner tid på dina elever. Sådan som du skulle det behövas fler av vid universitet.

Tack till BUP avdelningen i Norge för att ni har tagit er tid och ställt upp på mina intervjuer. Tack för ert intresse och er positiva inställning till mig och mitt arbete.

Vänligen

Sandra Mei

Abstract	1
Förord	2
Innehållsförteckning	3
1. Inledning	5
2. Syfte och frågeställning	7
2.1 Avgränsning	7
2.2 Förförståelse	7
3. Ordförklaring	8
4. Bakgrund	8
4.1 BUP	8
4.2 Synen på barn samt barns villkor genom tiderna	8
4.2.1 Medeltiden – hårt arbete och frånvaro av föräldrar kärlek?	9
4.2.2 Upplysning – barn med inneboende krafter eller barn som blanka ark?	10
4.2.3 Modernitetens genombrott – rättigheten att vara barn	10
4.2.4 Efterkrigstiden – det sårbara barnet	11
4.2.5 Barn som egna aktörer – barn av dagens samhälle	12
5. Teoretisk ram	13
5.1 Barn och barndom som social konstruktion	13
5.2 "Nya" barndomssociologin	14
6. Tidigare forskning	15
6.1 Barn som aktörer i grannskapet	16
6.2 Barn, känslor och vardagsliv i hemmet och skolan	17
6.3 Luft – barnperspektiv på utvecklingsarbetet på BUSS	18
6.4 Sammanfattande kommentarer	19
7. Metod	19
7.1 Kvalitativ studie	19

7.2 Urval	20
7.3 Fokusgrupp	20
7.4 Intervju	22
7.5 Observationer	22
7.6 Min upplevelse av de använda metoderna	23
7.7 Dokumentation	24
7.8 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet	25
7.8.1 Reliabilitet	25
7.8.2 Validitet	25
7.8.3 Generaliserbarhet	25
7.9 Analysmetod	26
7.9.1 Abduktiv kvalitativ strategi	28
7.10 Viktiga etiska frågor	28
7.10.1 Samtycke	28
7.10.2 Konfidentialitet	28
7.10.3 Konsekvenser	29
7.10.4 Min roll som forskare	29
8. Resultat och analys	29
8.1 Vad är ett barn?	30
8.2 Barn som aktörer	33
8.3 De vuxna i relation till barnet	38
9. Diskussion	42
9.1 Avslutande reflektioner	42
9.2 Förslag på vidare forskning	44
10. Referenser	46
11. Bilagor	48
Bilaga 1 Följebrev till respondenterna	48
Bilaga 2 Intervjuguide	50

1. Inledning

”Barn, en människa under skedet mellan födsel och vuxen ålder. Under detta skede kan man särskilja följande biologiska åldersperioder: nyföddhetsperiod (födelsen–4 veckor), spädbarnsålder (födelsen–1 år), småbarnsålder (1–3 år), lekålder (3–6 år), skolålder (fram till puberteten), pubertet (flickor ca 10–14 år, pojkar ca 12–16 år), adolescens (flickor ca 14–17 år, pojkar ca 16–19 år). Parallellt med tillväxten löper i allmänhet utvecklingen av såväl psykiska som motoriska funktioner; i detta innefattas utvecklingen av språk och socialt beteende. Stora variationer kan föreligga på olika åldersnivåer inom ramen för normal utveckling”. (ne.se)

Ett barn. En liten människa med hela livet framför sig. Men vad är egentligen ett barn? Beskrivningen ovan redogör för vad som händer i ett barns liv men den säger ingenting om vad ett barn egentligen är.

Historiskt sätt har synen på barn förändrats. Utvecklingen har gått från att se på barn som ”småvuxna” där hårt arbete var en självklarhet till att idag se på barn som aktörer i sitt egna liv samt i samhället. Det har även skett en förändring i hur barndomen betraktas. Precis som barnet betraktades som en ”liten vuxen” så betraktades barndomen förr enbart som en transportsträcka till vuxenlivet. Idag bedöms barndomen som en viktig fas i livet.

Den ”nya” barndomssociologin är en relativt ny teoretisk infallsvinkel som innebär att barnet blir betraktat som ett aktivt subjekt (aktör). Detta nya sätt att se på barn kan på många sätt uppfattas som ett uppror mot de gamla synsätt på barn som sårbara och beroende av den vuxne. När barnet blir betraktat som aktör så påverkas de olika sammanhang där barn är inblandade. Dock är inte världen svart eller vitt. Även om barn idag i större utsträckning än förr betraktas som aktörer så lever bilden av det beroende och sårbara barnet i stor utsträckning kvar.

Vi bär alla med oss föreställningar om barn. Föreställningar som skapats genom erfarenheter, egna upplevelser samt yttre påverkan såsom media. Att professionellt jobba med barn kan vara en stor glädje men det bjuder också på många utmaningar. Som privatpersoner reflekterar man kanske inte över hur man ser på barn men som professionell är detta en viktig del i arbetet. Den professionelles syn på barnet den jobbar med kan vara av avgörande betydelse för den hjälp som barnet får.

Våra föreställningar om barn bidrar till att konstruera det barnet vi möter. Ett barn man möter är inte bara det faktiska fysiska barnet man ser utan också bilden av barnet som man skapat inom sig. Som vuxen är man med och konstruerar barn och barndom.

I socialt arbete poängteras det ofta vikten av reflektera över sin yrkesroll samt målgruppen man jobbar med för att på så vis blir medveten om vilka föreställningar man har om sig själv och sina klienter. Min studie syftar till att undersöka de föreställningar de anställda vid en BUP avdelning i Norge har om barn. Varför är detta viktigt att undersöka? Alla vet väl vad ett barn är, eller? När du som professionell dagligen möter barn så påverkar det helhetssynen av barn.

Som professionell räcker det inte bara att veta vad ett barn är man måste också vara införstådd med vilka föreställningar man har om barnet. Som professionell bär du på kunskap men denna kunskap påverkas och fylls på från olika håll. Vad som ligger i tiden dvs. samhällets syn på barn påverkar en som professionell.

Barn som aktörer är ett av mina teman som jag utgår ifrån. Jag vill se om den samhälliga diskursen om barn som aktörer överens stämmer men de professionellas syn på barn. Eftersom BUP är en instans som samhället förlitar sig på ska "ta hand" barn som hamnar snett samt förebygga så är det av ytterst hög relevans att deras föreställningar om barn undersöks och ifrågasätts.

Jag kom i kontakt med en BUP avdelning i Norge genom olika kontakter jag fått genom praktiken på femte terminen vilken jag gjorde i Norge. BUP har alltid varit en avdelning som väckt stor intresse hos mig. När jag fick möjlighet att skriva min C-uppsats vid en BUP avdelning så var jag snabb till att tacka ja. Det som fascinerar mig med BUP är den stora variationen och mångfalden i arbetet med barn.

2. Syfte och frågeställning

"En undersökning börjar med en fråga, något som man vill ha reda på" (Svenning 2003 s.30)

Uppsatsen syfte är att få en bild av de föreställningar som de anställda vid en Barn och ungdomspsykiatrisk avdelning i Norge har om barn. Barn som aktörer är ett tema som jag använder mig av vid intervjuerna och fokusgrupperna. Syftet med det temat är att jämföra mina respondenter syn på barns aktörskap med den samhälliga diskursen om barn som aktörer.

Mina frågeställningar är:

- Vilka föreställningar har de anställda vid BUP avdelningen om barn?
- Att jämföra de anställdas syn på barns aktörskap med dagens diskurs om barn som aktörer.

2.1 Avgränsning

De det är en begränsad tidsperiod som jag har därför måste jag göra vissa avgränsningar i min uppsats. Genom intervjun, fokusgruppen och observationerna så har det yppat sig många intressanta aspekter och teman som jag inte har möjlighet att fördjupa mig i. Jag kommer enbart att se på de anställdas föreställningar om barn utifrån min frågeställning. Jag kommer inte att se på hur deras föreställningar om barn gestaltar sig i mötet med barnet utan jag kommer enbart utgå ifrån de anställdas subjektiva beskrivningar om barn.

2.2 Förförståelse

Förförståelse är inget man kan ta bort men det är något man kan vara medveten om (Kvale 1997). Jag är medveten om min egen förförståelse och för ständigt en dialog med mig själv där jag reflekterar över mina tankar och åsikter.

Barn är en grupp människor som berör oss alla både i nära relationer men också i samhället. Dock har jag, vid fokusgruppen, intervjuerna och observationerna strävat efter att mina respondenter själva styr samtalet och att jag observerar för att på så vis inte färga samtalet så som jag vill ha det. Jag upplever att mina kunskaper och inställningar om barn har ökat tack vare mina intervjuer, observationer och fokusgrupp.

Jag har aldrig själv reflekterat över hur jag ser på barn och vad ett barn är för mig. Intresset väcktes efter mitt första möte med en av de anställda vid BUP avdelningen. Att BUP:s målgrupp är barn låter ju som en självklarhet men vilka föreställningar har egentligen de anställda om dessa individer som dem möter varje dag? Dessa små individer som trots en ringa ålder kan bära på mycket problematik och utmaningar. Vilka föreställningar har dem egentligen om barn? Detta väckte naturligtvis frågan inom mig själv, vilka föreställningar har jag om barn?

Med mig i mitt bagage har jag en hel del kurser jag har läst på socionomprogrammet där barn är huvudfokus. Min kunskap om barn som jag tillägnat mig genom dessa kurser påverkar mina föreställningar om barn. Jag är också en produkt av samhället jag lever i och input från media och min omgivning bidrar till min bild av barn.

3. Ordförklaring

"Människor lägger olika betydelser i ett och samma begrepp. Därför är det väsentligt att man så noggrant som möjligt definierar de mer centrala begreppen..." (Svenning 2003 s.51)

Barn: enligt FN:s barnkonvention avses med barn varje människa under 18 år, om inte barnet blir myndigt tidigare enligt den lag som gäller barnet
(<http://www.unicef.se/barnkonventionen/barnkonventionen-hela-texten#ett>)

4. Bakgrund

4.1 BUP

BUP står för barn och ungdomspsykiatriska avdelning. Den riktar sig till barn och unga i åldrarna 0-17 år samt deras föräldrar. BUP erbjuder hjälp i form av rådgivning, vägledning, behandling samt utredning av olika slag. Vanligtvis så kommer patienterna i kontakt med BUP genom att de blir hänvisade från skolsystemen, skolan, dagis eller att dem eller någon i familjen själv tar kontakt (bupbarn.no)

Bland den vanligaste orsaken för hänvisning till BUP är koncentrationssvårigheter samt misstanke om ADHD. Det som är utmärkande för BUP är att man arbetar tvärprofessionellt. Det innebär att det finns olika professioner representerad (bupbarn.no).

På BUP avdelning som jag vara på fanns det psykologer med specialinriktning på barn och unga, pedagoger samt socionomer. Denna kombination av olika professioner gör att den teoretiska utgångspunkten kan variera och påverkas av vilken utbildning personen i fråga har. Dock finns en gemensam utgångspunkt och det är en tro på förändring (bupbarn.no). Vid arbetande med barn har även omgivningen en viktig roll.

Uppdelningen vid olika BUP avdelningar varierar. Vid BUP avdelningen som jag har varit på är man uppdelad i två team utifrån geografiskt läge. En gång i veckan har teamledarna möte med avdelningsledaren där man fördelar arbetsuppgifterna. Detta följs sedan av ett teammöte.

4.2 Synen på barn samt barns villkor genom tiderna

Idéer och föreställningar om barn har förändrats över tid (Thuen H, 2008). Det är något som jag tycker man upplever tydligt när man pratar med äldre människor som ofta ska lyfta fram att på min tid, när jag var ung då var det minsann andra bullar! Diskursen om barn samt deras villkor är beroende av en mängd faktorer såsom politik och kultur (Thuen, 2008).

Definitionen av barn samt deras villkor är också ute på den internationella spelplanen där FN:s barnkonvention är ett exempel (Thuen, 2008, [unicef.se](http://www.unicef.se)). Barns livsrum är idag större. Förr, under medeltiden och fram till 1600 talet, så var familjen barnets enda arena. Idag är

familjen bara en av många arenor där barn har en aktiv roll. Olika fritidsintresse samt skolan är andra arenor som idag spelar en viktig roll för många barn (Thuen, 2008).

Jag tänker nu ge en snabb översikt över synen på barn och barns uppväxt villkor från medeltiden och fram till idag. För att begreppet barn ska kunna förstås i sin kontext så är det viktigt att ha en överblick över hur samhällen såg ut vid det givna tillfället.

4.2.1 Medeltiden – hårt arbete och frånvaro av föräldrar kärlek?

Medeltiden kännetecknas av hårt arbete för alla oavsett ålder. Familjen var viktigt och man hjälpte varandra i familjen samt andra familjer. Staten hade mycket begränsad inblandning och vi hade i Sverige under denna tid en väldigt liten offentlig sektor (Thuen, 2008).

I huvudsak så sysselsattes folk av skogsbruk, fiske samt jordbruk. Med liten offentlig sektor kom också begränsat utbud av sjukhjälp samt annan omsorg som vi idag tar för givet att staten ska stå för (Thuen, 2008).

Barnfödelse nämns ej i stor utsträckning i historiska skrifter från denna tid. De gångerna det nämns så handlar det ofta om födelse av en kunglighet (Thuen, 2008). Utifrån detta kan man tolka att barndomen inte beskådades som ett viktigt stadium i livet. Normer och värderingar kom från föräldrarna eller andra vuxna släktingar. Möjligheter till skola och utbildning började stegvis växa fram men då främst i städerna (Thuen, 2008).

När det gällde uppfostran så var samhället starkt präglad av de kristna ideal som rådde under denna tid. Hård disciplin samt äga var en obestridd del. Det kristna idealet präglade också synen på barn då barn vid födelsen blev betraktade som onda och det var föräldrarnas uppgift att föra dem in på den "rätta" (kristna) vägen (Thuen, 2008).

Under denna tid rådde det också hög barndödlighet. Den höga barndödligheten, menar en del forskare, gjorde att föräldrarna höll en viss distans till barnet eftersom dem inte visst hur länge de kom att finnas kvar hos dem i livet (Thuen, 2008).

Några barn hade sämre förutsättningar än andra. Barn som föddes med ett funktionshinder, av en ensamstående mor eller till en fattig familj hade stor risk att bli bortlämnad. Detta gjorde att behov för barnhem växte fram. Dock kunde inte barnhemmen alltid fylla det stora behov som fanns (Thuen, 2008). På bilder från denna tid ser man sällan barn och dem man ser, ser ofta ut som små vuxna (Thuen, 2008).

Många historiker, däribland den franska historikern Philippe Ariès, hävdar att barndomsbegreppet växt fram först under 1600 talet (Thuen, 2008). Sammanfattningsvis kan man säga att medeltiden och åren där intill ej gav de bästa förutsättningar för barn att vara barn.

4.2.2 Uppllysning – barn med inneboende krafter eller barn som blanka ark?

Upplysningen sträcker sig från åren mellan 1700 och 1800. Med den epoken kom ett nytt tanke-system inte bara om människan utan också om barnet. Den diskurs som växte fram under denna tid var på många sätt en motreaktion mot den diskurs som medeltiden förde med sig (Thuen, 2008). Honnørsord för denna tid är frihet och självständighet. Synen på barn gick från att se dem som små vuxna och obetydliga till att se dem som egna formbara individer.

John Locke var en engelsk filosof vars idéer om barn och barn uppfostran öppnar dörren för ett nytt paradig (Thuen, 2008). Hans bok "Tankar om uppfostran" översattes till svenska i början av 1700-talet. Sammanfattningsvis kan man säga att Lockes bok poängterar en individuell uppfostran av barnet. Det ena barnet är inte det andra likt och uppfostran måste anpassas efter barnet (Thuen, 2008). John Locke menar även att människan föds som ett blankt ark och det är upp till människan själv att fylla detta ark. Genom detta uttalande tar han tydligt avstånd från kyrkans syn på människan och arvssynden.

Jean-Jacques Rousseau är också ett viktigt namn att nämna parallellt med John Locke. Även han var filosof vars idéer påminde mycket om John Lockes. Rousseau lyfta fram värdet för barnet att utveckla jagets identitet. Han menade vidare att det var av stort värde att låta barn få vara sig själv i sociala sammanhang (Thuen, 2008).

I litteratur från denna tid kan man se hur barn beskrivs som något gott. Man lyfter också fram barns fantasivärld och hur dem skulle frigöras från kyrkans företeelse om arvssynd och helvetets fruktan (Thuen, 2008). Trots denna nya "läran" om barn och förändring av samhällets diskurs från en sträng kyrklig till en mer human så satt mycket av de gamla uppfattningarna kvar hos många föräldrar (Thuen, 2008).

I slutet av 1800-talet kom folkskolan vilket i folkmun omtalas som småskola. Även det bidrog till en ny syn på barn och barns rättigheter (Thuen, 2008).

Sammanfattningsvis kan man säga att upplysningen innebär ett paradigmskifte i synen på människan och även barnet. Upplysningen var en tid av modernisering och humanisering (Thuen, 2008).

4.2.3 Modernitetens genombrott – rättigheten att vara barn.

Denna tid, från 1800-talets slut och fram till mitten av 1900-talet, betecknas ibland som den lyckliga barndomen (Thuen, 2008). Barn sågs som individer som vara i behov av beskydd. I en text om barnuppfostran från denna tid uttrycker den författaren sig på följande sätt:

"att uppfostra ett barn är att bära en annans själ i sina händer" (Thuen H, 2008 s. 109).

Samtidigt som man såg barn som i behov av beskydd så lyftes också barns rätt till en barndom fram. Barn skulle inte längre axla ansvar som de vuxna ålade dem (Thuen, 2008). Barnarbete, som varit en självklarhet fram till nu, begränsades eller avskaffades helt i vissa länder. Även om utvecklingen av synen på barn och barndomen fick flera human inslag så levde hård disciplin och fysiska straff som en del av uppfostran kvar vilket man kan finna paradoxalt (Thuen, 2008). Även om barn på ett helt annat sätt tilläts vara barn så stod det klart att barn skilde sig från vuxna.

Att aga var en naturlig del av uppfostran kan ses som att barnet var i behov av beskydd och vägledning och fysiska bestraffning var en del av detta. Det är först i början av 1900-talet som barnaga förs upp på agendan (Thuen, 2008). 1979 var Sverige det första landet i världen att förbjuda barnaga (bo.se).

Diskursen det beskyddande barnet som rådde under denna tid är på många sätt ett motsägelsefullt begrepp. Å ena sidan lyfts barnet som individ fram och rätten till att vara barn och å andra sidan är barnaga och barnarbete fortfarande en del av samhället (Thuen, 2008). Moderniseringen måste dock ses som en pionjär för den kommande utvecklingen av synen på barn.

4.2.4 Efterkrigstiden – det sårbara barnet.

Efterkrigstiden kännetecknas av en befolkning med framtidshopp. Det skedde en befolkningsökning vilket gjorde att fler kvinnor var tvungna att stanna hemma. Begreppet välfärdsstat växer fram och med den en ny syn på familjen och barn. Även om kvinnornas arbete under den tid i huvudsak bestod av oavlönat arbete i hemmet så vara det många kvinnor som hade en önskan om att jobba deltid eller heltid (Thuen, 2008). Denna tid beskrivs ibland som guldåren för barn. Levnadsnivån för familjerna höjdes och mer pengar kunde läggas på nöjen (Thuen, 2008).

John Bowlbys anknytningsteori lanseras under denna tid. Han poängterar värdet av barnets anknytning till föräldrarna. Bowlby menar att barnets behov av anknytning och hur detta uppfylls under barnets första år är livsavgörande för barnets kommande mentala hälsa (Thuen, 2008). Han lyfter också främst fram mammans roll i detta något som idag har utvecklats till att omfatta andra omsorgspersoner.

I litteratur från denna tid riktar man stark kritik till de mammor som valt att arbeta och därmed åsidosätta sin uppgift som mamma, då denna roll är avgörande för barnets utveckling (Thuen, 2008). Anknytningsteorin lyfter fram barnet som sårbart och i stort behov av sina föräldrar för att klara av att möta världen (Thuen, 2008).

Sammanfattningsvis kan man säga att efterkrigsåren och framåt präglas av en tro på framtiden. Nya möjligheter öppnade i form av arbete och utbildning, framförallt för kvinnor. Men parallellt med detta sågs barnet som sårbart och i stort behov av sin mamma vilket givetvis ledde till vissa krockar i den nya världen av möjligheter (Thuen, 2008).

Även om vi idag har kommit långt på detta område och att kvinnor i lika stor utsträckning som man förvärvsarbetar så kan man ställa sig frågan om kvinnans ständiga dåliga samvete och dragkamp mellan att finnas där för familjen och samtidigt arbeta föddes under denna tid.

4.2.5 Barn som egna aktörer – barn av dagens samhälle.

Per Olav Tiller som har skrivit boken "Studier i barndom" (2000) har en tabell som sammanfattar den nya synen på barnet samt förändringarna inom familjen på ett bra sätt (Tiller P-O, 2000 s. 22)

	Förr var det mycket av	Nu är det mer av
VIKTIGT	Ro, stabilitet	Bekräftelse
VIKTIGT	Fasta regler	Harmoni i familjen
VIKTIGT	Trygghet	Närhet
INTE SÅ VIKTIGT	Naturupplevelser	Spänning, valfrihet
INTE SÅ VIKTIGT	Utmaningar	Bemästring
INTE SÅ VIKTIGT	Deltagande	Vänskap

Tabellen ovan beskriver hur den förändrade synen på barn också har bidragit till nya utmaningar för föräldraskapet. När barnet ses som en aktiv aktör i sitt eget liv så krävs också att barnet får vara en aktiv aktör i familjen (Thuen 2000). Ordet förhandling är något som blir aktuellt när man diskuterar dagens familjer. Det är inte längre frågan om att föräldrarna ska fatta beslut över barnens huvud utan att man tillsammans ska förhandla om det regler som ska gälla (Tiller 2000, Bäck-Wiklund 2006).

Man talar idag om den "nya" barndomen. En barndom med honnörsord som valfrihet, vänskap och deltagande (Tiller P-O, 2000). Vi lever i ett tekniksamhälle där dagens nyheter är morgondagens historia. Ett samhälle där jämställdhet är en viktig grundsten (Thuen H, 2008).

Aldrig förr har vi haft så mycket kunskap om hälsa såväl psykiskt som fysiskt men paradoxalt nog så aldrig förr har så många mått så dåligt som nu (Thuen H, 2008). Synen på barn har utvecklats till att innefatta barn som aktörer och barn som unika varelser med stora rättigheter, inte minst ser vi detta i FN:s barnkonvention där man tydligt uttrycker att barn har rätt till sina åsikter och rätt att uttrycka dem (Thuen H, 2008, unicef.se). På följande sätt uttrycks det i artikel 14

"Konventionsstaterna skall respektera barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.

Konventionsstaterna skall respektera föräldrarnas och i förekommande fall, vårdnadshavares rättigheter och skyldigheter att på ett sätt som är förenligt med barnets fortlöpande utveckling ge barnet ledning då det utövar sin rätt.

Friheten att utöva sin religion eller tro får underkastas endast sådana inskränkningar som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den allmänna sedligheten eller andra personers grundläggande fri- och rättigheter.” (Unicef.se)

Sammanfattningsvis kan man säga att synen på barn idag är att de är aktörer i sitt eget liv. Detta innebär att deras röst är viktig både i familjen men också i samhället som stort. Med den nya synen på barn kom också nya utmaningar och förväntningar på föräldraskapet. Familjen har gått från att vara en tydlig hierarki med föräldrarna som överhuvuden till att bli en arena för förhandling. Även i FN:s barnkonvention ser man förändringen i föräldraskapet då det uttrycks att föräldrarna ska leda sina barn vilket visar på en utjämning i maktförhållandet barn-vuxen. FN:s barnkonvention styrker även den nya diskursen om barnet då den betonar barnets rätt till egna åsikter och vikten av att lyssna på dem vilket kan tolkas som att barn är viktiga och aktiva aktörer.

5. Teoretisk ram

”Vår uppfattning om verkligheten är teoriberoende.” (Svenning 2003 s. 53)

Efter mina intervjuer har jag urskiljt några teman och utifrån dessa har jag valt teoretisk inriktning. Egentligen så finns det inget rätt och fel när det gäller val av teori. Det handlar bara om vilka ”glasögon” man väljer att se med. Eftersom jag har intervjuat personalen vid en BUP avdelning så blir det deras upplevelser, åsikter samt deras handlingar som jag observerat som jag sätter en teoretisk ram runt.

5.1 Barn och barndom som social konstruktion

Socialkonstruktivismen ser på verkligheten som något som skapas mellan människor i olika sociala sammanhang (Payne 2004). Människor i samhället har kunskap i och urskiljer saker och ting genom att foga in sig efter allmänna sociala representationer av den värld som vi har skapat som verklighet.

”Socialkonstruktivism betonar de sociala aspekterna av kunskap och inflytande som kulturella, historiska, politiska och ekonomiska betingelser utövar” (Payne 2004 s.60).

Det är viktigt att ta i beaktning i vilken kontext barnet studeras då denna kontext påverkar synen på barnet. Gunilla Halldén uttrycker det på följande sätt:

”Barn och barndom måste i stället ges betydelse i ett socialt och kulturellt system... Understrykandet av barndom som socialt konstruerat blir därmed inte ett förnekande av vare sig strukturernas eller kroppens betydelse, men markerar att barndom ständigt skapas...På så sätt blir barnperspektiv inte enbart barns perspektiv, men också analys av de villkor barn lever under.”

(Halldén 2003 s.16-17).

Barn och barndom är universellt och förekommer överallt men samtidigt är det en kulturellt betingad konstruktion som kan variera mellan olika länder samt mellan olika tider i historien (James och Prout 1990). Men under all debatt om barndom och barn så ligger huvudfrågan vad är ett barn? Det är många faktorer som spelar in i hur vi ser på barn, media är ett av dessa.

Barn och barndom kan inte studeras som ett isolerat fenomen utan måste ta hänsyn till variabler som klass, kön och etnicitet (James och Prout 1990). Många gånger förstås barn utifrån de behov barn har. Barn beskrivs ofta som hjälplösa och i behov av förebilder/omsorgstagare som kan ge barnet kärlek och stöd. Man brukar säga att kärlek är ett språk alla förstår dock uppstår det problem när olika människor samt länder definierar barns behov på olika sätt (James och Prout 1990).

Detta är bland annat något som man ser i FN där olika länders definition av barn och barns rättigheter ger upphov till missförstånd samt samarbetssvårigheter. Ansvaret ligger till syvende och sist hos dem som uppfostrar barn i de olika länderna. Deras sätt att uppfostra är beroende av det sociala sammanhanget dem lever i (James och Prout 1990).

5.2 "Nya" barndomssociologin

"En förståelse av barn som aktör innebär att barn och unga till varje tid vill försöka påverka sitt eget liv, identitet och generella utveckling" (Nordahl och Sunneväg 2008 s.99)

Den "nya" barndomssociologin ser barnet som kompetent och medverkande subjekt i sitt eget liv och i samhället (Thuen, 2008, Bäck-Wiklund, 2006).

På många sätt kan detta synsätt ses som ett uppror mot det "gamla" synsättet på barn. Förr betraktades barn och barndomen enbart som ett förstadium till vuxenvärlden och vuxen var normen i samhället (Thuen, 2008). Genom att använda sig av det gamla synsättet så begränsade man barnet och dennes rätt till att vara en egen autonom person.

Barn har i historien ofta setts som sårbara och i behov av vägledning och skydd. Vid studier av barnet har därför fokuset legat på barnets socialiseringsprocess till att bli vuxen och barndomen ses då bara som en transportsträcka till vuxenvärlden (Thuen, 2008, Tiller, 2000). Den "nya" barndomssociologin ser på barn som aktörer i sina egna liv och i samhället. Dock är det viktigt att ha i åtanke att barns bästa och definitionen av barn och barns rätt skiljer sig åt i historien. Barn och barndom kan inte ses som isolerade fenomen utan måste sättas in i sin tids kontext och med de villkor som då råder (Halldén 2003).

Barndomen är inte längre endast en transportsträcka utan en viktig del av livet. Gunilla Halldén beskriver det på följande sätt

"Barn studeras alltså inte som några på väg mot vuxendom, men som intressant i sin egen rätt" (Halldén 2003 s.15)

Idén bakom den "nya" barndomssociologin är att låta barn vara barn och inte behöva definieras och studeras utifrån ett perspektiv där vuxna ses som mallen (Thuen, 2008, Tiller, 2000, Bäck-Wiklund 2006). Genom att låta barn vara barn och studera dem utifrån det så jämnar man också ut maktskillnaden barn och vuxna emellan. Dock är det viktigt att tydliggöra vem det är som definierar barnperspektivet om det är barnet själv eller den vuxne (Halldén 2003).

Detta nya synsätt på barn som den "nya" barndomssociologin lyfter fram har också inneburit en förändring för barnets roll i samhället. Barn har idag, jämfört med tidigare, större

rättigheter i samhället (Nordahl och Sunnevåg 2008). Ett exempel på detta ser man i FNs barnkonvention där det tydligt framgår att

”Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det. När domstolar och myndigheter behandlar fall som rör barnet ska barnet höras och barnets intresse komma i första rummet. Barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet ska respekteras” (unicef.se artikel 12-15)

Även om synen på barnet har förändrats till att betraktas som aktör så kan man inte bort se helt från föräldrarnas inverkan och ansvar (Nordahl och Sunnevåg 2008). Föräldrarna eller annan omsorgspersons uppgift är att tolk och förstå barnets uppfattning av verkligheten och efter var få barnet till att själv förstå verkligheten som den lever i (Nordahl och Sunnevåg 2008). Om det finns ett missförstånd från den vuxnes sida i förståelse av barnets syn på verkligheten så finns det en risk att man omedvetet handlar mot barnets vilja och barnets bästa (Nordahl och Sunnevåg 2008).

Den ”nya” barndomssociologin är också en ny form av forskning kring barn som växt fram framförallt under de två sista decennierna. Fokuset på barnet i en specifik ålder eller i en specifik position har idag ersatts till att studera barnet i egenskap av att vara barn (Tiller, 2000, Bäck-Wiklund 2006).

6. Tidigare forskning

Vid sökning efter tidigare forskning har jag använt mig av internet samt av biblioteket. På internet har jag använt mig av gu.se där man kan söka bland gamla avhandlingar samt uppsatser.se där uppsatser från c-nivå och uppåt finns tillgängliga.

På följande sätt beskriver Margareta Bäck-Wiklund utvecklingen inom forskning om barn:

”Förenklat kan man hävda att mycket av forskningen om barn som finns tillgänglig i stor utsträckning har inneburit att man intresserat sig för åldersspecifika färdigheter, och att barnet med den vuxnes vägledning successivt socialiseras in i samhällets olika sociala sammanhang. Men under de senaste två decennierna har intresset för barn som egen aktör, med allt vad det innebär, vuxit sig starkare” (Bäck-Wiklund M, 2006 s.38).

Forskning om barn som egen aktör är en relativt ny infallsvinkel inom forskningsvärlden. Det tar sig bland annat uttryck genom att man pratar med barnen istället för att enbart skriva om dem. När man i forskning intervjuar barnet så blir resultatet präglat av ett barnperspektiv.

Det har varit svårt att hitta forskning som har samma inriktning som jag har dvs. ser på hur professionella ser på barn. Jag har därför valt att presentera forskning som använder sig av ett barnperspektiv genom att t.ex. intervjuar barnet. Det jag vill redogöra för i detta avsnitt är att synen på barn har förändrats och att detta gör att gamla teorier och föreställningar om barn kan kollidera med de nya vilket givetvis påverkar resultatet på forskningen.

Per Olav Tiller är socialpsykolog samt professor i socialt arbete och aktiv forskare vid ”Norsk senter for barneforskning” . I boken *”Studier i barndom” (2000)* skildrar han norsk forskning om barn och barndomen utifrån olika infallsvinklar. Han har haft sin utgångspunkt i

barnperspektivet och praktiserat detta genom att intervjua barn då han menar att det är dem som har kunskapen om hur det är att vara barn. Tiller menar i sin sammanställning att den nya kategorin barnforskning har kommit att handla om just barnet. Inte utifrån specifika karaktärer utan utifrån det faktum att de är just barn. Han menar att barndomsforskningen inte blott kan handla om folks förmenanden om barn utan att det måste förutsätt barn som levande subjekt.

Barn som aktörer går ihop med barnperspektivet, barns bäst och barns röst. Ord som på många sätt är honnörord när man pratar om barn i dagens samhälle.

"Barns vardag i det senmoderna samhället" (Bäck-Wiklund, Lundström, 2006) är en antologi där utgångspunkten är barnens perspektiv samt att barnen själva får komma till tals. De olika kapitlen har olika infallsvinklar men har alla det gemensamt att dem utgår från barnet och den egens röst. Tydligt är det också att författarna till boken ser barn som aktörer och man lyfter fram hur synen på barn har gått från att vara passiva objekt till aktiva subjekt. Man ser också tydligt att barns röst är viktigt då en del av kapitlen bygger på intervjuer med barn. Intervjuerna med barn utgår ej från en bestämd ålder utan har som utgångspunkt att dem är barn. Det är just det fenomenet som Margareta Bäck-Wiklund talar om i bokens inledning.

Margareta Bäck-Wiklund menar att forskning om barn kan delas in i tre kategorier.

- Det beroende barnet. När man inom forskning använder sig av denna infallsvinkel så syftar det till synsättet på barn utifrån anknytningsteorin, socialisation och utvecklingspsykologi. Barnet betraktas som en individ med egen kapacitet men barnet har alltid en vuxen som står över dem men "expertkunskap" på barnets behov. Denna infallsvinkel speglar också mycket av diskursen i samhället där barn är i behov av skydd och det är samhällets uppgift att se till att detta skydd ges på rätt sätt.
- Barnet i interaktion. Fokus inom denna forskning ligger på barnet i interaktion i olika institutionsmiljöer tex dagis men även interaktion med föräldrar. Forskning med denna infallsvinkel pendlar mellan barn som aktör gentemot betydelsen av de institutionella förutsättningarna.
- Barnperspektivet. I denna kategori hamnar den "nya" barndomsforskningen där barnet betraktas som ett eget subjekt. Betoningen ligger på barn som aktörer i sitt eget liv men också i samhället som stort.

6.1 Barn som aktörer i grannskapet.

Att ta utgångspunkt i barns egen röst och upplevelser går inte alltid hand i hand med de gamla föreställningarna om barn. Ett exempel på hur detta nya synsätt kan krocka med det gamla är Bodil Rasmussons studie *"Barn som aktörer i grannskapet"* (2006). Studien har inriktat sig på barn i åldrarna nio till tio och hur deras vardag ser ut.

Bodil Rasmusson vill med sin studie granska hur barn agerar som aktörer i sitt grannskap. Det innebär att se på hur de utforskar fysiska och sociala miljöer. Genom att intervjua barnen så vill Bodil Rasmusson fånga in nya perspektiv på såväl stadsbarndom samt barns villkor utifrån barnet själv.

Bodil Rasmusson skriver att hon har sett hur barnen hon intervjuat aktivt strävar efter att utveckla kompetens inför de utmaningar de kommer att stöta på under livets gång. Hon redogör för hur barnen utifrån sina erfarenheter försöker tolka och förstå samhället de lever i. Hon skriver att barns kreativitet och anordnande av sin egen livsvärld har överraskat och fascinerat henne. Det är tydligt att Bodil Rasmusson tillhör "den nya skolan" när det gäller synen på barn samt användandet av barns egen röst i sin studie. Hon ställer sig kritisk till "den gamla skolan" då denna enligt henne inte är tillräcklig. På följande sätt beskriver hon sina resultat samt upplevelsen av att låta barn komma till tals;

"När barn själva får komma till tals och beskriva sina egna miljö- och vardagsvillkor kommer tidigare socialisationsteorier som förklaringsmodell till korta - teorier som ensidigt framställer barn som objekt för vuxnas fostran, omsorg och utbildning (Rasmusson 2006 s.77).

6.2 Barn, känslor och vardagsliv i hemmet och skolan.

Berry Mayall undersöker i *Children, emotions and daily life at home and school (1997)* i vilken utsträckning barn tillåts att vara aktörer. Hon tar sin utgångspunkt i barnens hem och i skola och jämför dessa två.

Hon har samlat in material från två studier som genomförts i Storbritannien. Vid den första hon observerat i en första samt i en tredje klass. Hon har genomfört intervjuer med barnen och även grupp intervjuer med de äldre barnen. Hon har även intervjuat personal vid skolan samt föräldrar. Vid den andra studien har hon skickat ut en enkät som 620 besvarade samt observerat vid sex olika skolor därtill intervjuat barn, personal och föräldrar vid dessa skolor.

Hon kommer fram till att barn i större utsträckning får vara aktörer hemma än i skolan. I hemmet ses dem mer som individer än i skolan. Kontakten mellan vuxna och barn är närmre i hemmet vilket tillåter barnet att vara en del av samt påverka det sociala sammanhanget i familjen. I skolan däremot upplever barnen en distans mellan barn och vuxna.

Synen på barnet skiljde sig åt mellan föräldrarna och lärarna. I skolan såg man alla barn på samma sätt och man urskiljde ej individuella skillnader. I skolan hade man en klar och tydlig bild av hur barn och barndom såg ut samt hur den skulle se ut under de timmarna de spenderad i skolan. Barnens möjlighet att delta i vardagslivet begränsades således i skolan av personalen syn på barnen. Något som framgår av studien är att barn har en önskan att delta och ta ansvar i vardagen.

"Det är anmärkningsvärt att när barn får tillåtelse att delta i skolans olika sociala projekt till exempel för att förhindra mobbning eller utforma informationen för dem som kommer nya till skolan så svarar dem med entusiasm" (Mayall 1997 s.144)

Detta kritiska synsätt som Berry Mayall får representerar innebär att barn både vill och kan ta ansvar men att vuxna framförallt i skolan ser barn som oansvarig och därmed begränsar barnets handlingsutrymme.

6.3 Luft – barnperspektiv på utvecklingsarbetet på BUSS.

”LUFT – barnperspektiv på utvecklingsarbetet på BUSS” är en D-uppsats vid institutionen för tematisk utbildning och forskning Campus Norrköping skriven av Therése Hognert och Sonja Holmlund (2005). Uppsatsen skrivs på uppdrag av Norrköpings kommun och syftet är att undersöka de inskrivna barnens samt vårdnadshavarnas syn på utvecklingsarbetet vid namn BUSS Barn-Ungdom-Social-Samverkan. Dem utgår från tre frågeställningar:

- Vad är bra och mindre bra med kommunens stödinsatser enligt barn och vårdnadshavare?
- Överrensstämmer den stöd och den hjälp som barn och vårdnadshavare får med projektets mål?
- Upplever vårdnadshavare att de får med teamens verksamhetsmål?
- Vilken betydelse har teamen (personalen) för barnens socialiseringsprocess?

I uppsatsen använder de sig av barnperspektivet och de ser även på samhällets syn på barn och barnpolitik. De belyser att barnperspektiv är ett svårdefinierat begrepp då det ej finns en rätt definition av detta perspektiv utan att det kan tolkas på många sätt. De väljer att i sin uppsats belysa barnperspektivet utifrån barnen, vårdnadshavarna samt personalen. Dem refererar även till Gunilla Halldéns som lyfter fram att det är viktigt att tydliggöra vem det är som definierar barnperspektivet om det är barnet själv eller den vuxne.

Dem använder sig även av barns bästa som utgångspunkt i sin studie. I likhet med barnperspektivet, lyfter författarna till D-uppsatsen fram att det är ett svårdefinierat begrepp. Dem lyfter i sin resultatdel fram att för att barnets bästa ska uppnås är det viktigt att det ständigt förs en dialog mellan barnet och personalen samt vårdnadshavaren. Detta är något som gäller för den specifika verksamheten dem undersöker men också för verksamheter generellt som arbetar med barn. För att ta till vara barnperspektivet så krävs det att inkludera barnet så gör man denna till

”medskapare och kompetent subjekt”(Hognert, Holmlund, 2005 s.64).

De har valt att dela in sina intervjuer samt resultaten i olika teman och därmed blir inte resultaten entydiga. Även i resultatdelen framkommer det att svårigheten vid definitionen av barnperspektivet gör också att det blir svårt att veta hur man jobbar utifrån barnperspektivet och barns bästa något som både personalen vid verksamheten LUFT uttrycker samt vårdnadshavarna.

Vidare belyser de också att synen på barnet och barnets svårigheter varierar. Barnet själv uppfattar sig enbart som lite stökig i skolan medan de professionella menar att de behövs en mängd insatser. Denna motsättning kan ge upphov till intressekonflikter. För vems synsätt gäller? Barnens eller de professionellas? De anställda vid BUSS betonar att de arbetar utifrån en helhetssyn där barnets alla arenor måste inkluderas. Dock behandlas inte denna intressekonflikt vidare ingående.

Avslutningsvis ger dem förslag på vidare forskning och lyfter då fram behovet att lyssna till barnet när det är insatser som rör denne. De menar att det är viktigt för olika verksamheter som har barn som målgrupp att belysa vad barns bästa innebär samt vad det i praktiken innebär att tillägna sig ett barnperspektiv.

6.4 Sammanfattande kommentarer

Genom alla tider har barn varit en målgrupp som intresserat forskarna. Historiskt sätt kan man se förändring av synen på barn och detta gäller även inom forskningen. Forskningen om barn har gått från att forska om barn utifrån en viss ålder till att innebära forskning om barn utifrån att dem är just barn. Infallsvinklarna på barndomsforskningen i varierar. Margareta Bäck-Wiklund talar om tre olika kategorier:

- Barn utifrån anknyttningsteorin
- Barn i interaktion med andra
- Barn som aktörer

Den sista kategorin brukar betecknas som den "nya" barndomsforskningen.

Bodil Rasmusson lyfter i sin studie fram att när barn betraktas som aktörer och får vara del i forskningen så räcker ej de gamla teorierna, där barn betraktas som objekt, till.

Berry Mayall lyfter i sin studie fram att barn vill och kan ta ansvar men det är dem vuxna som begränsar barnets möjlighet till detta.

I D-uppsatsen *"LUFT – barnperspektiv på utvecklingsarbetet på BUSS"* lyfter författarna fram att barnperspektivet är något många strävar efter att jobba utifrån men att detta perspektiv är svårdefinierat. Vidare belyser dem att det är viktigt att lyfta fram vem det är som definierar barnperspektivet, den vuxne eller barnet.

Avslutningsvis kan man säga att barn en målgrupp med stor inre variation. Dock är det inte barnen som sätter gränser för sig själva utan ofta dem vuxna. Hur dem vuxna och professionell definierar barn påverkar deras bemötande. Den "nya" barndomsforskningen där barn betraktas som aktörer har på många sätt inneburit att gamla synsätt och teorier om barn inte alltid räcker till.

7. Metod

7.1 Kvalitativ studie

Min studie syftar till att fånga den subjektiva föreställningen som de anställda på vid BUP klinik har om barn. Detta gör jag bäst genom att använda mig av kvalitativ metod då denna har som målsättning att undersöka vad den andra upplever (Larsson, 2005). Genom observationer, fokusgrupp och intervjuer, som jag har använt mig av, försöker man att fånga den andres verklighet för att sedan sätta in detta i en teoretisk ram.

Med en kvalitativ metod så får man studerat helheten samt placera det i ett sammanhang (Larsson, 2005). Givetvis så kan inte en kvalitativ undersökning täcka alla områden utan det måste göras vissa avgränsningar (Larsson, 2005).

7.2 Urval

Då min studie syftar till att vara exemplifierande och inte generaliserande, som kvantitativa undersökningar är, så innebär det att mitt urval ej nödvändigtvis måste vara representativt för hela populationer (Svenning, 2003). Jag har således gjort ett selektivt urval. Det innebär att urvalet kan ske på en mängd olika vis och några klara tillvägagångssätt finns ej (Svenning, 2003).

Dock kan det vara en idé att ha en tanke bakom sitt selektiva urval. Min tanke var från början att genomföra två fokusgrupper och jag var därför i behov av två grupper bestående av ca 5 personer. Då min kunskap om de anställda vid den verksamheten jag ska studera var begränsad så bad jag chefen sätta ihop grupper till mig. Chefen gav mig sedan en lista på vilka som ingick i min fokusgrupp samt deras utbildning.

Alla vid en verksamhet är inte alltid lämpliga att ha med vid intervjuerna. T.ex. någon som är på väg att sluta eller som är helt ny (Svenning, 2003). Detta var något jag tog hänsyn till då det vid den BUP kliniken som jag undersökte fanns en person som skulle sluta två veckor senare samt en person som ej var möjlig att ha med vid fokusgruppen pga. en längre tid sjukskrivning och därmed begränsad tid på arbetsplatsen.

Av dessa femton är tre personer administrativ personal och ingår således inte i min studie. Av de tolv som är kvar är en chef och dem andra är uppdelade i två team med fem personer i ena teamet och sex personer i andra teamet. Dock var inte teamen fulltaliga när jag var där då en var på väg att sluta, en var sjukskriven och en vara pappaledig. Dessa deltog således inte i min studie. Detta gör att jag hade fokusgrupp med fyra personer samt intervju med en. Tanken var från början att jag skulle genomföra två fokusgrupper men det visade sig att det var svårt att genomföra då det ena temat hade hög frånvaro av de ovan nämnda skälen.

Detta resulterade i att jag kunde genomföra en fokusgrupp med det teamet som var fulltaliga och sen en intervju med den personen som ingick i det andra teamet och som var den enda som vara på arbetsplatsen.

Egentligen var tanken att jag skulle haft två fokusgrupper men pga frånvaro, uppsägning och sjukdom så kom det bara en person till fokusgrupp nummer två. Jag fick då improvisera och valde att genomföra en intervju med samma frågor som de fick vid fokusgruppen. Den enskilda intervjun var mycket givande och jag kan vara tacksam för att det hela blev som det blev. Genom intervjun fick jag en tydlig bild av vad en person, utan påverkan av det kollektiva, hade för tankar och syn på barn.

Vid fokusgruppen och intervjuerna har utgångspunkten varit barn generellt medans vid observationerna så är det barn med problematik. Dock är det tänkbart att mina respondenter omedvetet tänker på barn med problematik då detta är den grupp dem jobbar med.

7.3 Fokusgrupp

Fokusgrupp kan beskrivas som en gruppintervju/gruppdiskussion. Målet med en fokusgrupp är att fånga gruppens kollektiva uppfattning om ett givet ämne (Billinger, 2005). Som forskare ser man på gruppens samspel och samtal (Billinger, 2005). Tanken med en fokusgrupp är ej att deltagarna ska vara eniga om allt utan det är processen fram till den kollektiva bilden som studeras (Billinger, 2005). Att använda sig av fokusgrupper är

framförallt passande när man vill studera attityder och föreställningar och forskarens inblandning är mycket liten (Billinger, 2005).

När man använder fokusgrupp som metod så bör man utifrån vilket ämne man skriver om ta i beaktning om det är en lämplig metod att använda sig av. Om ämnet man ska diskutera är känsligt så kan det vara idé att välja en annan metod (Billinger, 2005). Då mitt ämne syftar till de anställdas åsikter och uppfattning om barn och barns problematik, något de jobbar med dagligen, så gjorde jag det övervägande att fokusgrupp är en passande metod då ämnet ej är känsligt.

Om jag däremot skulle ha intervjuat barnen och deras uppfattning om behandlingen så hade jag ej valt fokusgrupper då detta ej är en passande metod när man behandlar känsliga ämnen (Kvale 1997).

Jag har använt mig av en strukturerad fokusgrupp (se bilaga 2) så till vida att jag hade skrivit ner några frågor och påstående som skulle besvaras. Dock var den ostrukturerad i den meningen att frågorna ej hade ett rätt eller fel svar utan utgick ifrån de anställdas åsikter. Storleken på en fokusgrupp ska vara mellan fyra och sju deltagare (Billinger K, 2005). Jag hade fyra i min fokusgrupp och dessa fyra jobbade tillsammans i ett team.

Risken med en alltför stor grupp är att inte alla kommer till tals (Billinger K, 2005). I fokusgruppen fanns en viss tendens hos ledaren för teamet att vara dominant och prata mycket. Dock vara hon själv observant på detta och sa ofta ifrån att nu pratar jag mycket nu får ni andra komma till lite. Detta gör att hennes åsikter tydligt kom fram medans andra valde att hålla igen en aning. I min resultat och analys del ser man att några personer citeras oftare än andra. Detta beror inte att jag försöker välja ut citat som ska styrka mina antagande utan det beror på att vissa pratade mer än

Genomförande av fokusgruppen upplevde jag som väldigt positivt. Jag fungerade som moderator och inledde fokusgruppen med att fråga om det vara någon som hade några frågor om informationsbladet som dem hade fått i förväg samt gå igenom tidsramen. Jag begränsade tiden till en timme dels för att det annars hade blivit ett för stort material för mig att transkribera och dels av hänsyn till deltagarnas pressade tidsram. Till en början vara diskussionen lite trög men det är inget som är ovanligt vid en fokusgrupp/ grupp diskussion (Billinger, 2005).

Trots att jag innan fokusgruppen hade gått genomfört en testintervju så vara jag ändå tvungen att förklara frågorna lite mer ingående vid några tillfällen. Dock tror inte jag att det beror på otydlighet i mina formuleringar utan snarare att de som deltog vid fokusgruppen ville försäkra sig om att dem uppfattat frågorna rätt. När samtalet väl kom igång så var det lätt att de kom in på sidospår något som jag som moderator ibland fick vara observant på. Under fokusgruppen fick jag in mycket nyttiga åsikter och framförallt kunde jag härleda deras åsikter tillbaka till de diskussioner de fört under fokusgruppen.

Innan fokusgruppen hade jag lämnat ut ett informationsblad (se bilaga 1) om etiska övervägande, syftet med studien samt hur dem når mig. Jag avslutade fokusgruppen med att tack för hjälpen samt än en gång påminna dem om hur de når mig om de tär något som dem undrar över (Billinger, 2005).

Platsen där fokusgruppen genomförs bör också vara genomtänkt. Fördelen med att sitta vid ett bord är att alla hör och ser varandra tydligt (Billinger, 2005). Jag valde att använda mig av ett runt bord då jag tycker att detta är en inkluderande form, ingen sitter på kanten och därmed kan uppfattas som utanför.

7.4 Intervju

Om man vill veta hur människor uppfattar sin värld och sitt liv, varför inte prata med dem? (Kvale, 1997 s.9).

En intervju syftar till att fånga den intervjuades subjektiva upplevelser och åsikter (Kvale, 1997). Vid första anblick kan skillnaden mellan en intervju och ett vanligt samtal synas svår att se. Dock är en intervju ett styrt samtal där det är forskaren som avgör vad som ska diskuteras (Kvale, 1997).

Jag har i min studie använt mig av en strukturerad intervjuguide(se bilaga 2). Det innebär att jag på förhand har skrivit ut frågorna och utgått från dessa. Givetvis har jag varit öppen för de samtalen som har uppstått mellan frågorna men jag har i mycket stor utsträckning utgått från mina färdigformulerade frågor. Jag har haft en utmaning då det gäller språket eftersom min studie genomfördes i Norge. För att försäkra mig om att mitt språk och mina frågor var tydlig så genomförda jag en testintervju på en av de anställda som ej skulle delta i studien.

Intervjun varade under en timme och ägde rum i BUP:s lokaler. Det jag upplevde som en utmaning var att jag fick en mer aktiv roll än vad jag till exempel hade i fokusgruppen. I fokusgruppen kom samtalet mer av sig själv eftersom det var fler personen till skillnad från intervjun där det enbart var en person. Jag upplevde också att det var lätt att hamna på sidospår då intervjun lätt övergår till ett samtal med många följd frågor. Men tack vare att jag hade begränsad tid så hjälpt det mig att hålla mig till ämnet och frågorna.

7.5 Observationer

I min studie har jag genomfört intervjuer samt en fokusgrupp. Detta är tillfällen då de anställd är väldigt medvetna om att de är iakttaga och att det dem säger utgår från givna frågor och påstående. För att ytterligare styrka min studie samt fånga in och iaktta fenomen som man ej kan göra vid intervjuer eller fokusgrupper så har jag valt att också använda mig av observationer.

Genom observationer så förlitar forskaren på det den själv ser och uppfattar och inte på någon annans beskrivning om det (Fsaiaasson , Gilljam, Oscarsson , Wängnerud , 2004). Jag har använt mig av direkt observationer. Det innebär att jag har deltagit på team möten¹ och ledarmöten där man diskuterar olika fall samt fördelar dem. Det finns inga skrivna regler om hur man ska vara när man observerar. Ska man bara sitta i ett hörn eller ska man delta i samtalen? (Fsaiaasson , Gilljam, Oscarsson, Wängnerud , 2004). I mitt fall har jag valt att agera " flugan på väggen". Jag har velat vara obemärkt då jag har velat se hur de samtalar utan min

¹ De anställda är indelade två team efter det geografiska läget i den stad där BUP är beläget. Fallen fördelas utifrån vilken del av staden som patienten kommer ifrån. Varje team har en team ledare som träffar chefen för BUP en gång i veckan. Det är vid dessa möten som fallen fördelas. Efter teamledarna har träffat chefen så träffar dem sina respektive team och där fördelar dem fallen vidare.

inblandning. Självklart kan man aldrig vara helt obemärkt och det är svårt att veta hur min närvaro har påverkat samtalen. Jag har varit obemärkt i den bemärkelsen att jag ej givit min åsikt om det dem pratar om samt ej ställt frågor.

För att få tillträde till de miljöerna som jag vill observera så har jag haft samtal med chefen för verksamheten som varit väldigt tillmötesgående. Genom chefens hjälp har jag känt mig accepterad i de sammanhangen som jag observerat vilket varit till stor hjälp.

Observationerna har varit det sista jag gjort i min datainsamling. Detta för att jag då varit i verksamheten ett tag och de anställda har lärt känna mig samt är insatta i vad jag undersöker. På så vis har det fått förtroende för mig och kan, förhoppningsvis, vara avslappnade även om de vet att jag observerar (Fsaiaasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2004).

Jag har innan varje möte förklarat att jag är där som observatör och att jag ser på hur dem pratar om barn. Som forskare är det viktigt att vara tydlig med sin roll samt när man observerar så att de som blir observerade har en chans att säga ifrån om det skulle misstycka (Fsaiaasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud, 2004).

Jag har observerat vid två möten mellan de två teamledarna och chefen för BUP. Vid dessa möten går man igenom och fördelar fall samt tar upp om det är något som är oklart eller svårt i något specifikt fall. Jag har också närvarat vid två team möten. Vid dessa möten så går team igenom sina fall samt fördelar de nya Jag har sedan fört egna noteringar som jag renskrivit direkt efter varje möte. Det jag har observerat är hur dem samtalar om barn. Dock är det viktigt att ha i åtanke att samtalet om barn som jag har observerat vid observationerna är samtal om barn som är patienter på BUP. Det var väldigt nyttigt att få en bild av hur dem pratade om barn som är patienter (barn med problem) eftersom jag kunde jämföra det med den generella bilden av barn som mina respondenter gav mig under intervjun och fokusgruppen.

7.6 Min upplevelse av de använda metoderna

Fokusgruppen var det jag genomförd först. Jag upplevde det som att detta var en mycket intressant metod där man verkligen fick fångat upp den kollektiva åsikten. Dock var det inte bara resultatet av fokusgruppen som var givande för min studie utan också hur dem i gruppen resonerade sig fram till dessa gemensamma åsikter. Genom fokusgruppen fick jag fram hur man faktiskt pratar om barn generellt och inte enbart utifrån ett specifikt fall. Fokusgruppen gjorde att jag kunde urskilja teman som jag sedan kunde fokusera på under observationerna.

Genom att kombinera tre olika metoder för datainsamling fokusgrupp, intervju och observationer, kunde jag iaktta fenomenet jag undersöker, synen på barn, från olika infallsvinklar och från olika nivåer.

Observationerna var ett bra komplement till fokusgruppen och intervjun. Genom att observera de anställda i ett "naturligt" och avslappnat sammanhang så fick jag fram "vardagspratet" om barnen. Jag upplevde det som att observationerna stärkte det som jag redan kommit fram till under intervjuerna vilket jag tolkar som att de varit ärliga och uttryckt sin åsikt. Det hade varit svårt men samtidigt intressant om jag vid observationerna upptäckte

att de anställda pratar om och ser på barn på ett helt annat sätt än det jag fått fram under fokusgruppen samt intervjun. Då hade min uppsats fått en annan infallsvinkel.

Skillnaden mellan fokusgruppen och intervju är att jag under intervjun fick mer utläggningar och ingående svar från en person då denna person ej behöver ta hänsyn till att fler ska komma till svar. Vid fokusgruppen fick jag svar där men bara "krafade lite på ytan" från fyra olika personer medans personen jag intervjuade hade tid och utrymme till långa svar. Detta gör att materialet från intervjuerna är mer ingående och citaten blir längre och. I min resultat och analys del använde jag mig av citat från både intervjuerna, fokusgruppen samt observationerna. Jag kan dock se en tendens till att jag använder mycket citat från intervjun. Detta innebär inte att de under fokusgruppen sa helt andra saker utan att citaten från intervjun är mer ingående och därför är lättare att använda för att exemplifiera.

Tack vare att jag använt mig av tre olika metoder, fokusgrupp, intervju och observationer, vid min datainsamling så får jag en möjlighet att jämföra de olika föreställningarna om barn som jag ser presenteras vid de olika metoderna. I fokusgruppen fick jag fram de kollektiva föreställningar om barn samt hur dem pratar om barn i grupp vid intervju fick jag djupare och mer utläggande svar och vid observationerna fick jag se hur samtalet om barn pågick under mer vardagliga former.

7.7 Dokumentation

Min intervju dokumenterade med hjälp av filmkamera då det var den utrustningen som vara tillgänglig. Det inspelades brändes sen över till en dvd som enbart jag har tillgång till. Genom att dokumentera intervjun med ljud och bild så har det gjort att jag kunnat se på mitt material vid upprepade tillfällen. Detta har gjort att jag under forskningsprocessen gång, ju närmare målet jag kommit, kunnat placera intervjuerna i sin helhet (Kvale, 1997).

Det tog mycket tid att transkribera allt från dvd. Dels kan det bero på att jag är nybörjare men också att det är svårt när det är många som pratar. När sammanställningen väl var färdig så hade jag massa data som jag haft stor användning av.

Jag behärskar norskan i både tal och skrift men har för säkerhetsskull tillgång till norsk-svenskt lexikon. Jag har lyssnat till intervjuerna vid upprepade tillfällen för att försäkra mig om att jag har fått med allt ordagrant. Observationerna har jag ej spelat in utan tagit egna anteckningar som jag renskrivit direkt efter det observerade tillfället.

Citaten som jag använder mig av är hämtade direkt från intervjuerna. Eftersom intervjuerna genomfördes på norska och arbetet skrivs på svenska så är citaten inte ordagranna utan dem är översatta från norska till svenska. Detta har gjort att jag ibland har fått skriva om citaten för att få korrekt svenska. Något som var svårare än jag trodde då skillnaden mellan norska och svenska uttryck ibland är stor.

7.8 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet

7.8.1 Reliabilitet

Reliabilitet innebär att man frågar sig är undersökning pålitlig och resultat tillförlitliga? (Kvale, 1997, Svenning, 2003) D.v.s. skulle någon kunna göra om samma studie och uppnå samma resultat? Begreppet reliabilitet kan vara svårt att definiera. Detta gör också att det kan vara vanskligt att veta hur man ska uppnå hög reliabilitet (Svenning, 2003).

En del menar att hög reliabilitet uppnås genom att använda sig av samma tillvägagångssätt samt frågeställning vid en likadan studie och på så vis uppnår samma resultat. Andra menar att enbart tillvägagångssättet vid en liknande studie ska ge liknande resultat och betonar att samma frågeställningar i två olika studier med två olika metoder kan ge olika utgångar (Svenning, 2003). Studien måste placeras in i sitt sammanhang. I min studie undersöker jag de anställdas föreställningar om barn per idag. Dessa föreställningar är resultat av tiden vi lever i idag. De föreställningar som jag kan identifiera idag är föreställningar som förändras och vara helt annorledes om 10 år.

För att en studie ska uppnå hög reliabilitet så är det viktigt att man är tydlig med sina begrepp som man använder sig av i studien (Svenning, 2003). I mitt fall så handlar det om att de jag intervjuar har en klar uppfattning om begreppet barn och vi har en gemensam referensram till de begreppen vi diskuterar. Det är också viktigt att belysa ämnet från många olika håll (Svenning, 2003). Detta har jag gjort genom att problematisera begreppet barn i olika resonemang för att på så sätt få en helhets bild och därigenom försäkra mig om att mina resultat blir tillförlitliga. För att min studie ska uppnå en hög reliabilitet så är jag tydlig med min beskrivning av hur studien har gått till.

7.8.2 Validitet

Validitet innebär att jag frågar mig själv om jag mäter det som jag avser att mäta? (Kvale 1997). Det finns två sorters av validitet, inre och yttre. Den inre validiteten syftar till en säkerhetskontroll av tillvägagångssätt. Intervjuar man "rätt" personer dvs. personer som har kunskap om ämnet man undersöker? Använder man sig av rätta metoder dvs. t.ex. intervjuer. Om man inte eftersträvar en hög inre validitet så är det också svårt att uppnå validitet för studien som helhet (Svenning, 2003). Det är forskaren, tillsammans med sin handledare, som säkrar den inre validiteten. Man ser då på samklngen mellan teorin och empirin (Svenning, 2003).

Den yttre validiteten syftar till studien som helhet. Det elementär hos den yttre validiteten är att det empiriska materialet är korrekt detta i sin tur gör då att även slutsatserna bli riktigt (Svenning, 2003). Den yttre validiteten är alltid svår att uppnå då svaret om det empiriska grunden är riktig kan vara svår att besvara (Svenning, 2003).

För att uppnå hög validitet på min studie så är jag i idelig dialog med mig själv samt med min handledare. Jag återvänder hela tiden till min frågeställning och på så vis undvika att hamna på sidospår och för att säkra mig om att jag undersöker det jag åsyftar att undersöka.

7.8.3 Generaliserbarhet

En fråga som ställs till forskningsstudier är om resultatet är generaliserbart. D.v.s. är resultatet applicerbart på liknande fenomen (Kvale 1997). I en kvalitativ studie måste man vara observant när det gäller generalisering. En kvalitativ studie syftar snarare till att exemplifierande än generaliserande. (Svenning, 2003) Conny Svenning skriver:

För det första måste vi alltid vara mycket försiktiga med generalisering. Kan vi t.ex. säga att vi undersöker den japanska kvinnans frigörelse, genom att intervjua ett 20-tal japanskor? (Svenning, 2003, s.67)

Eftersom min studie är en kvalitativ studie och enbart utgår från en BUP avdelning i Norge så är det svårt att säga om resultatet är generaliserbara. Tanken är inte att man med utgångspunkt i min studie ska kunna generalisera alla BUP verksamheter men mina resultat om föreställningar om barn kan vara generaliserbara såtillvida att dem överensstämmer samt finner stöd och utgångspunkter i teorier och tidigare forskning inom samma ämne.

7.9 Analysmetod

”Det kännetecknande för den kvalitativa analysen är att man utifrån ett litet material försöker tränga djupt in i en problematik” (Svenning 2003 s.159).

Jag tycker det är vanskligt att tydligt urskilja en sorts analysmetod jag använt mig av för att analysen har för mig varit en ständigt pågående process i mitt huvud från den stund jag vald ämne. Conny Svenning beskriver forskningsprocessen som en kedja av tolkningar och analyser (Svenning 2003). Denna process kan man också benämna som förförståelse, mer om denna under Förförståelse 2.2.

Då jag har närmat mig mitt material har jag använt mig av hermeneutisk tolkning. Det centrala hos den hermeneutiska tolkningen är just tolkningen. När man jobbar med en text, i mitt fall med mina intervjuer, så sker tolkningen i en utveckling i vilken de enskilda delarnas mening avgörs av textens helhetliga kontext (Kvale 1997) Steinar Kvale skriver (Kvale 1997 s.51) om principer för hermeneutisk tolkning som fungerar som har fungerat som en kompass för mig i min tolkning.

1. Ständig växling mellan delar och helhet. Texten tolkas både som enskilda delar och sätts upp emot en större helhet. Detta är vanligt vid kvalitativa intervjuer som de jag har genomfört. Först läser jag igenom intervjuerna för att få en helhetsbild och sen går jag tillbaka och tar ut central delar.
2. God gestalt. Tolkeningen av meningen avslutas när man uppnått en god gestalt, ett sammanhang.
3. Man prövar sina deltolkningar mot helheten i texten. Jag har ställt upp mina citat och teman mott den kollektiva bilden jag skapat mig. Genom observationerna, intervjun samt fokusgruppen så har jag skapat mig en bild av de anställda och deras kollektiva syn på barn. När jag sedan sitter med mina citat så jämför jag det med den kollektiva bilden jag har skapat mig för att se stämmer detta citat om hur dem ser på barn överens med hur dem sen agerar. Om denna kollektiva bild ej överensstämmer frågar jag mig varför?

4. Textens autonomi. Textens ska förstås utifrån sin egen referensram sin egen kontext. Jag har intervjuat de anställda vid en BUP avdelning vilket påverkar svaren jag får fram. Mina respondenter är utbildade och kunniga i ämnet barn. Svaren jag får fram måste ses i sitt sammanhang för att uppnå en helhetssyn.
5. Kunskap. Den som utför den hermeneutiska tolkningen, dvs jag, måste ha kunskap om temat som jag forskar om för att på så vis se nyanserna som mina respondenter uttrycker utifrån deras sammanhang. Jag är inne på min sista termin på socionomprogrammet vilket innebär att jag bär med mig väsentlig kunskap om barn samt om BUP. Denna kunskap gör det möjligt för mig att se och förstå det mina respondenter säger utifrån den kunskap dem har.
6. Förutsättningslös tolkning finns ej! Jag har valt att forska om de professionellas syn på barn vid en BUP avdelning. Jag bär med mig åsikter och erfarenheter om både barn och om de professionella. En viktig utgångspunkt är att jag är medveten om mina egna förförståelse samt mina teoretiska utgångspunkter och tar hänsyn till detta vid min tolkning.
7. Förnyelse och kreativitet. Min tolkning går utöver det vanlig och frambringar på så vi nya nyanser i texten och på så vis vidgas den. Jag gör något helt nytt. Ingen har tidigare intervjuat de anställda vid denna BUP avdelningen om detta ämne och jag är ny som forskare vilket gör att mitt material är nytt och kreativt i mina tolkningar.

Genom denna tolkning så omvandlas den muntliga diskursen, d.v.s. mina intervjuer med de anställd vid BUP avdelningen, till texter som tolkas. Jag kommer att föra en dialog/samtal med texten. Det innebär att jag kommer att ställa frågor till min text. Till exempel vad säger de svaren jag får fram vid mina observationer om barn. När en person agerar eller reagerar på ett speciellt sätt när dem pratar om barn vad säger det egentligen? När jag läser och analyserar mitt material så ställer jag mig hela tiden frågan vad säger detta mig egentligen? (Kvale 1997)

När min muntliga diskurs, intervjuerna, hade sammanställts till texter som kunde hade jag en stor mängd material. För att kunna urskilja och bestämma mig för vad jag skulle gå in djupare på använda jag mig av ad hoc-metod. Ad hoc-metod är en kombination av de olika metoderna, meningsskapande och meningstolkning, som man pendlar mellan och kombinerar (Kvale 1997). Jag läste igenom alla mina intervjuer för att på så vis få en överblick. Jag markerade vissa områden som jag tyckte var intressant och gick tillbaka till dessa. Utifrån dessa markeringar skapades sen teman som jag har valt att fördjupa mig ytterligare i och som jag tycker passar till de frågeställningar jag har.

Mitt sätt att skildra och tolka intervjuerna kan ses som en form av diskursanalys eftersom jag studerat samtalet om barn. Diskur innebär ett bestämt sätt att se eller tala om världen och diskursanalys innebär att man analyserar och ifrågasätter hur detta sätt att tala om och se världen uttrycks och varför (Kvale 1997). Jag har dock valt att inte använda mig av klassisk diskurs analytiska metoder. Om jag hade gjort en diskursanalys så hade min analys snarare fokuserat på hur mina respondenter pratar om barn, vilka ord som förekommer ofta samt tonfall. Istället har jag valt att få fram mina respondenters syn på barn samt jämför denna syn med den rådande diskursen om barn. Jag har valt att ej använda mig av diskursanalys men är medveten om att jag är inne på gränsområdet.

7.9.1 Abduktiv kvalitativ strategi

”Det kan betyda att studien även styrs av frågor eller frågeområden som är utformade mot bakgrund av ett eller flera teoretiska perspektiv” (Larsson 2005 s.96)

Jag har använt mig av en abduktiv kvalitativ strategi vilket innebär att jag pendlar mellan mitt empiriska insamlade material och teori. Under studiens gång har det varit en ömsesidig påverkan mellan empirin och teorin (Larsson, 2005).

7.10 Viktiga etiska frågor

Som forskare måste jag ta hänsyn till den etiska aspekten av mitt uppsatsskrivande. I mitt fall främst vid insamlingen av data. Punkterna som följer nedan har jag också sammanfattat på ett informationsblad som mina respondenter fick 1 vecka innan jag skulle intervju dem. (Se bilaga 1). Bakgrund till de forskningsetiska frågorna har jag dels hittat i *Den kvalitativa forskningsintervjun* av Steinar Kvale (1997) men jag har även använt mig av *Forskningsetiska principer inom humanistisk - samhällsvetenskaplig forskning* (vr.se).

7.10.1 Samtycke

Undersökningsspersonen, i mitt fall personerna, ska få information om forskningsstudien syfte, uppläggning samt vilka konsekvenser deras närvaro i forskningsstudien kan medföra (Kvale 1997). Deras samtycke innebär att de deltar frivilligt och om de så önskar har möjligheten att dra sig ur utan att de ska behöva ställas till svar (Kvale 1997).

Detta har jag varit nog med att poängtera innan vi började intervjuerna samt repeterat det som stod på informationsbladet som jag lämnat ut.

7.10.2 Konfidentialitet

Som forskare måste jag kunna garantera att mina undersökningsspersoner är skyddade på så vis att uppgifter som kan identifiera dem inte kommer att redovisas (Kvale 1997). Detta innebär bland annat att förändra namn och andra igenkännande faktorer (Kvale 1997).

Både vid intervjuerna och också vid observationerna har mitt fokus legat inte på vem som säger vad utan vad som sägs och hur det sägs. Detta har jag också underrättat mina respondenter om. När jag sedan har transkriberat så har jag inte skrivit ut vem som säger vad utan numrerat personerna för att på så vis göra dem opersonliga. När jag sedan har suttit och läst intervjuerna så kommer jag ej ihåg vem som var etta eller två. För att sedan göra det mer levande i texten så har jag använt mig av påhittade namn. När jag redovisar mina resultat så blandar jag citat från fokusgruppen, intervjun samt observationerna vilket gör det svårt att identifiera vem som sagt vad för dem som deltagit i studie. Självklart kan jag inte garantera att den enskild inte minns vad den själv har sagt, men genom att bland citaten samt använda mig av påhittade namn så försvårar jag identifikationen.

7.10.3 Konsekvenser

Undersökningens personerna ska i så liten utsträckning som möjligt lida skada av forskningsstudien (Kvale 1997). Jag måste dels överväga vilka följder min studie kommer att ha för de enskilda samt för den grupp de tillhör (Kvale 1997).

Givetvis kan jag inte säkerställa att min forskning inte kommer att beröra dem jag har intervjuat. Dock anser jag att ämnet är relativt harmlöst och tror inte att någon av mina respondenter lider några men av den. Det jag hoppas på är att min forskning kan öppna deras ögon för hur dem samtalar om barn samt öppna upp för egna eftertankar. Denna förhoppning bekräftas av att respondenterna har sagt att det har varit användbart för dem att sitta ner och prata om dessa ämnen. Jag kommer även att skicka min c-uppsats till de som deltagit för att de ska se vad de har varit med och frambringat.

7.10.4 Min roll som forskare

Som forskare har jag ett ansvar gentemot mina forskningspersoner men också i förhållande till forskningsprofessionen att sträva efter vetenskapligt korrekt forskningsstudie (Kvale 1997). Detta innebär att jag ska vara opartisk och sträva efter att ha ett öppet sinne och ej styras av tidigare erfarenheter eller egna tankar (Kvale 1997).

8. Resultat och analys

Nedan kommer jag att redovisa och analysera det som jag har fått fram genom observationer, intervjuer samt fokusgruppen. Jag väljer att fläta ihop resultat och analysdelen för att på så vis lättare kunna se det i sitt sammanhang. Genom mina observationer, fokusgrupp samt intervju så har det framkommit en mängd intressanta aspekter om barn. Då tiden är begränsad så har jag valt att vaska fram tre teman som jag har sett är återkommande i de olika sammanhang jag har studerat. De tre teman har framkommit genom att jag varvat teori med min empiri. Jag har läst in mig på teorierna som jag använt mig av och sen hittat detta i mitt material. Ibland har jag gjort tvärtom, först hittat det i mitt material och sen hittat stöd för det i teorin.

- Vad är ett barn?
- Barn som egna aktörer/ unik individ.
- Barn i relation till andra

Jag kommer att varva analys med tolkning.

Jag har valt att använda mig av mycket citat då jag tycker att texten på så vis blir levande och mer trovärdig eftersom det ger läsaren en chans att se utifrån vilka påståenden jag gör min tolkning samt att det på ett tydligt sätt visar resultatet.

Mina citat kommer från fokusgruppen, intervjun eller observationerna. För att jag inte varje gång ska behöva skriva ut personen som sagt citat samt dennes utbildning så följer nedan en redogörelse av vilka som deltagit i fokusgruppen, intervjun samt observationerna och deras utbildning. De är alla anställda vid BUP avdelningen vid en ort i Norge.

Fokusgrupp

Magnhild – psykolog

Ida – pedagog

Johanna – psykolog

Amanda – pedagog

Intervju

Johannes – psykolog

Vid observationerna är det även dessa personer jag observerat.

8.1 Vad är ett barn?

Jag inledde min intervju samt min fokusgrupp med en allmän fråga: vad är ett barn? Då detta blev lite för diffust så fick jag utveckla min fråga med: Vad är karakteriserar ett barn? Eftersom de jag intervjuat har bakgrund som både psykologer och pedagoger så tänkte jag att svaret på denna fråga lätt kunde bli att dem definierade ett barn utifrån en viss ålder. För att undvika detta bad jag de ej utgå från en bestämd ålder utan barn generellt.

I fokusgruppen svarar Ida såhär på frågan om vad ett barn är:

”De är spontana. De är lekande. De har lov att var oansvarig. De har vuxna som tar ansvar för dem som ska ta ansvar för dem. Impulsivitet. Dem är i en väldig utveckling tänker jag. De har en potential till att gå så många vägar. Till att gå goda vägar och mindre goda vägar”.

Amanda försätter på Idas resonemang om vad ett barn är:

”Så jag tänker att de är väldigt beroende av erfarenheter de får för att skapa en mening och ordning i sitt liv, tankarna och sina känslor. Beroende av relationen till andra och med goda vuxna för att få goda inre arbetsmodeller för att klara sig fram. De har vi som vuxna också behov av men det är ännu viktigare för barn”.

Ida och Amanda skildrar i sina citat barnet som sårbart i den betydelsen att barn är i behov av sina föräldrar. Detta synsätt stämmer överens diskursen om barn under efterkrigstiden då barn betraktades som sårbara. Det var också under denna tid som John Bowlbys anknytningsteori lanserades i vilken han poängterar värdet av barnets anknytning till föräldrarna.

Till en början så pratar Ida om hur ett barn är men samtalen försätter och hon närmar sig mer svar på frågan vad är ett barn istället för hur är ett barn. Men vad säger egentligen Ida att ett barn är och vad ställs barnet i relation till? Även om Ida i sitt uttalande målar upp en bild av ett barn som spontant och lekfullt så säger hon samtidigt att dem inte klarar sig själv, att de vuxna bör ta ansvar för barnet.

I fokusgruppen svara Magnhild på frågan vad ett barn behöver för att kunna styra sitt liv:

”Man är noga med att barnet ska komma in på rätt utvecklingsspår och genom att ha trygga omsorgsfulla och autonoma föräldrar som förstår och kan ta barnets perspektiv och lägga till rätta för att den utvecklingen ska kunna fungera”.

Johanna försätter på Magnhild resonemang utifrån frågan vad ett barn behöver för att kunna styra sitt liv.

”Barn är väldigt beroende av stöd, hjälp och en ram från föräldrar och vuxna faktiskt. Det är svårt att säga konkret vad ett barn klarar av att få till på egen hand, man vill inte heller lägga för mycket på ett barn, mer än vad de klarar av typ”.

Både Ida, Magnhild, Amanda samt Johanna är inne på barnets behov av föräldrarna. Detta sätt att se på barnet som oansvarig samt beroende av vägledning av den vuxne stämmer överens med det som Barry Mayall (1997) talar om. Med oansvarig menat att barn ofta vill och kan ta ansvar men att det är de vuxna som begränsar barnen genom att tänka att barnen är oansvariga.

Johannes är lite mer specifikt inne på vad ett barn är

”Ehm, det som slår mig först är att det är en människa i en snabb utveckling. Det händer mycket med barnet. Det händer mycket och att ja att det har mycket att lära, den ska känna på många ting, både det med att vara en människa och livet...Så tänker jag också att det har behov för vägledning under vägen. Stort behov för vägledning”.

Även Johannes tar samma utgångspunkt som respondenterna från fokusgruppen när han lyfter fram barnets beroende av föräldern.

Margareta Bäck-Wiklund (2006) menar att forskning om barn kan delas upp i tre olika kategorier. En av dessa är det beroende barnet. Med denna infallsvinkel ser man på barnet utifrån bl.a. anknytningsteorin. Barnet betraktas som en egen individ men är i behov av den vuxnes ”expertkunskap” om barnets behov.

Ida beskriver detta fenomen, som Margareta Bäck-Wiklund (2006) talar om, i sitt citat när hon säger att barn är oansvarig och behöver vuxna som tar ansvar för dem. Även Johannes är inne på detta spår när han konstaterar att barn är i stort behov av vägledning.

Genom att se barn på detta som respondenterna gör så tillskriver man barn ”rätten” att vara egna individer men man fråntar dem samtidigt ansvaret för sina handlingar och detta läggs över på den vuxne. Dock är det viktigt att se på vilka barn mina respondenter definierar. Gunilla Halldén (2003) skriver vid betraktade av barn och barndom måste den sociala kontexten tas hänsyn till. Det vill säga utifrån vilket socialt sammanhang barnet betraktas utifrån. Mina respondenter utgår förmodligen omedvetet från de barn som de möter i jobbet. Barn som ofta är i stort behov av vägledning av vuxna och där mycket av problemen hos barnen kan beror på brister i relation barn vuxen.

Amanda talar mer om hur barn är och vad dem är i behov av än vad ett barn egentligen är. Hon konstaterar att barn är i behov av relationer med andra och goda vuxna för att klara sig längre fram i livet. Den ”nya” barndomssociologin talar om barns behov av samvaro med

andra goda barn för en god utveckling. Hos mina respondenter ligger fokus snarar på samvaro med goda vuxna än samvaro med goda barn.

Amanda resonemang kring barn visar att hon är väldigt behovsorienterad. Margareta Bäck-Wiklunds (2006) kategorisering av barndomsforskning där en av kategorierna är det beroende barnet är applicerbart på Amandas resonemang. Margareta Bäck-Wiklund (2006) menar att det beroende barnet betraktas utifrån anknytningsteorin, socialisation och utvecklingspsykologi. Barnet ses som en egen individ men är beroende av vuxna.

Vid observationerna har jag observerat att fokuset ofta ligger på föräldrarna och föräldrarnas problematik.

Systemteorin och systemtänkandet har länge varit och är fortfarande en viktig och välanvänd teoretisk utgångspunkt när man jobbar med barn. Många gånger när man talar om barnet så nämns familjen och familjens bakgrund. Detta är ganska självklart eftersom många av barnen som får hjälp vid BUP är små barn som är beroende av sin familj.

Ett exempel på detta är en flicka som led av ätstörningar och på något sätt hade kommit över bantningspreparat i form av tabletter. En anställd frågade då om flickan hade fått tag i dessa hemma och svaret blev ja. Då läggs fokuset över på familjen och tas på så sätt bort från flickan.

Inom den "nya" barndomssociologin så har synen på föräldraskapet och dess uppgifter förändrades. Föräldrars roll idag handlar om att känna till barnets värld, ha förståelse och respekt för den och leda dem utifrån dessa premisser. Föräldraskapet i dagens samhälle är på många sätt otydliga och många föräldrar vet inte vad som förväntas av dem (Thuen 2008).

Definitionen och synen på barn baseras på en mängd faktorer. Respondenterna för resonemang kring barn som oansvarig och lekfulla, i snabb rörelse och utveckling, barn i relation samt föräldraskapet gentemot barn och de problem som kan tänkas uppstå. Som James och Prout (1990) är inne på så är synen på barn och barndom ej är ett entydigt begrepp utan det präglas av olika faktorer. Det är därför viktigt att se vilka det är som pratar om barn och barndomen då det måste ses i sitt sociala sammanhang då detta färgar våra åsikter.

Mina respondenter jobbar med barn som har olika former av problem och det är viktigt att ha detta i åtanke när man ser på deras syn på barn. Ur empirin framträder synen på barn som beroende av vuxnas vägledning.

Detta kan man härleda till John Bowlbys anknytningsteori där barnet som sårbart och anknytningen till föräldrarna lyfts fram som livsavgörande. I frågan vad är ett barn definierade många av mina respondenter detta utifrån barnets behov. Historiskt kan man se att definitionen av barns behov har varierat under olika tidsepoker och många av de "gamla" föreställningarna lever kvar än idag. Den rådande diskursen i dagens samhälle är barn som aktörer men därmed inte sagt att synen på barn som beroende och sårbart i behov av vägledning från den vuxna inte lever kvar.

8.2 Barn som aktörer

Mot bakgrund av den "nya" barndomssociologin där synen på barn som aktörer är framträdande har jag frågat mina respondenter hur dem ser på barns aktörskap. Jag hade två frågor som behandlade barn som aktörer dels var det: är barn aktörer?, samt i vilken utsträckning kan ett barn styra sitt liv? Med ordet styra syftar jag på påverka/ bestämma riktning på sitt liv.

Vid en av mina observationer vid ett team möte så pratar ett av teamen om en pojke i tonåren som har använt sig av narkotika, försökt att sluta, men precis har haft en "sprack" (återfall). Denna pojke har diverse problematik både med sig själv men även med sin omgivning. Men trots detta så beskriver Johannes pojken som

"en färgglad person som har massa bra att komma med".

Johannes är en psykolog som använder sig av olika andnings och avslappningsövningar i sin yrkesroll. Pojken i citatet ovan hade fått lite tips av Johannes med olika andningsövningar och vid deras nästa möte så visade det sig att pojken hade hittat en del övningar själv på nätet som pojken hade använt sig av.

Detta exempel visar hur Johannes tagit initiativ och väglett pojken och på så vis gett över kontrollen till pojken. Johannes kunde valt att bara gett pojken några övningar men genom att vägleda pojken och själv låta honom hitta övningarna så ger han pojken en möjlighet att ta ansvar. Berry Mayall (1997) är inne på just detta fenomen att barn vill och kan ta ansvar men att vuxna begränsar dem och därmed tillåts inte barnet att vara en aktör. Johannes ger pojken chansen till att vara aktör.

Johannes väljer att fokusera på de resurser som pojken har. Om Johannes däremot hade valt att fokusera på problemen runt om pojken så hade kanske behandlingen och kontakten med pojken fått en annan utgång. Bodil Rasmusson skriver i sin forskning:

"När barn själva får komma till tals och beskriva sina egna miljö- och vardagsvillkor kommer tidigare socialisationsteorier som förklaringsmodell till korta - teorier som ensidigt framställer barn som objekt för vuxnas fostran, omsorg och utbildning" (Rasmusson 2006 s.77).

Citatet från Bodil Rasmussons forskning stämmer väl in på Johannes sätt att se på pojken. Johannes kunde valt att se på pojken som ett objekt/offer för vuxnas fostran då pojkens problematik till står del berodde på föräldrarnas val i livet. Men Johannes väljer att se på pojken och lyssna till hur pojken upplever sin situation vilket gör att pojken inte blir ett passivt objekt utan ett aktivt subjekt.

I fokusgruppen fortsätter Amanda på resonemanget som Johannes var inne på, att se till barnets resurser och ha en tro på att barnet är och vill vara en aktör.

"Det handlar ju om det att ge barnet tid, att lyssna på det att faktiskt tro att det är kompetent. Hur pratar vi med barnet för att ge det en chans till att säga hur det har det? Istället för att avbryta. Att låta dem komma till och utforska, ge dem ansvar. Kompetenta till vad? Det är ju hela tiden en frågande hållning".

Amanda för ett resonemang där hon kritiskt frågar sig hur de vuxna närmar sig barnet. Hon menar på att det är viktigt att låta barnet få komma till, utforska och ta ansvar. Amanda är, i

likhet med Barry Mayall (1997), inne på att låta barnet få ta ansvar. Barn som aktörer handlar inte enbart om att barnet är och vill vara en aktör utan också i vilken utsträckning ett barn tillåts vara en aktör i sitt eget liv.

I fokusgruppen svara Magnhild på frågan om barn är aktörer

”De är aktörer i den formen att de vill hävda sin rätt och när inte det blir så... Säg en skolsituation de vill ju hänga med så gott de kan. Ja och när dem inte får till det så hittar de gärna avlednings manöver som.. så att de... eller försvarsmekanismer så att de skyddar sig själv genom att dra sig undan skapa bråk. Jag tänker att de är aktörer genom att de hela tiden är på jakt efter ett sätt att rädda sig själv på och bevara sin självbekräftelse. Dem utvecklar sig får nya erfarenheter och de är ju alltid i en relation så då måste det vara... och även om det inte är medvetet så måste det alltid vara så att dem är det, en aktör”.

Magnhild är inne på att barn alltid är aktörer men att barn kan använda sig av aktörskapet för att beskydda sig själva. Man kan ställa sig frågan om graden av aktörskap är beroende på vilket sorts barn man ser på? Här kommer man in på tankar om barn och barndom som social konstruktion. Detta synsätt innebär att synen på barn och barndom är beroende av det sociala sammanhanget och ses som en socialkonstruktion. Det innebär att olika sociala sammanhang ger upphov till olika definitioner av barn och barndom och därmed olika sätt att behandla barnet.

Barn präglas av den relation de lever i och det sociala sammanhanget avgör i hur stor utsträckning de tillåts att vara aktörer. Magnhild nämner i citatet ovan att barn som växer upp i ett socialt sammanhang där föräldrar ej tillåter dem att vara aktörer dessa barn använder sitt aktörskap för att skydda sig själv som. Detta gör att omgivningen syn på barnet påverkar i vilken grad dem tillåts vara aktörer. Barry Mayall (1997) skriver i sin studie att barn i större utsträckning tillåts vara aktörer hemma än i skolan. Vilket visar att barns grad av aktörskap kan variera mellan olika platser och är beroende av omgivningens syn på barnet.

Barn som kompetenta individer innebär att barn har en vilja och möjlighet att påverka sitt liv och de olika sociala sammanhang som de vistas i (Thuen 2008).

Johanna svarar på följande sätt på frågan om barn är kompetenta individer:

”Ja dem är det. Det hade ju varit konstigt om vi som jobbar här inte tycket det. De har ju så massa resurser på massa områden och om det har fått det goda som vi pratade om så kommer dem att vara kompetenta. Men det är inte alla som utvecklat sina resurser för att säga det så... Resurser pratar vi mer om. Det handlar ju om hur vi lägger till rätt för barnet för att de ska komma till sin fulla glans på alla områden i livet som är viktiga”.

Här ser vi en skillnad mellan barn generellt och barn med problem. Johanna uttrycker att barn är kompetenta om dem får rätt vägledning men det inte är alla barn som utvecklar sina resurser. Olika orsaker gör att inte alla barn får ”blomma ut”.

Margareta Bäck-Wiklund (2006) skriver att dagens forskning kring barn ser på barnet här och nu jämfört med tidigare forskning som begränsade barnet genom att se på barndomen och

barnet som på väg till vuxen världen. Johanna pratar om barnet som att det är på väg till sin fulla glans och tar därmed bort här och nu tänkandet. Även om frågan rör barnet som aktör och kompetent individ är Johanna inne på det beroende barnet som Margareta Bäck-Wiklund (2006) skriver om.

Det beroende barnet beskrivs och betraktas enligt henne utifrån anknytningsteorin där beroendet av andra är stort. Johanna beskriver i sitt citat motsatsen till barn som aktör nämligen ett barn som ej får utveckla sina resurser för att omgivningen ej lägger till rätt för barnet. Genom Johannes beskrivning kan man se att han ser barn som aktörer i grunden men att omgivningen är avgörande för i vilken grad barnet tillåts vara aktör.

James och Prout (1990) menar att barn och barndom ej kan ses som isolerad fenomen utan måste betraktas i relation till andra faktorer. Detsamma gäller för barn som aktör. Barn som aktör är en utgångspunkt som förgrenar sig i barns rättigheter och barns kunnande vilket ger upphov till nya frågor bland annat barns förmåga att styra sitt eget liv.

Så här resonerar Amanda om vad ett barn behöver för att kunna styra sitt liv:

”Det är väldigt viktigt att dem får utveckla autonomi också. Att de bli hörda, accepterad och bekräftade. Så jag tänker det att leva barn och vuxna tillsammans är också, det handlar ju om kompromisser. Att ge barnet, låta det ta initiativ i sin väg till en viss grad samtidigt som du måste leda det. Jag tänker autonomi redan från pott träning och när det är hungrigt då får de en upplevelse av att de kan styra sig själva det är viktigt jag. Barnet måste känna att de blir hört på. Det är en grundläggande viktigt sak. Det startat tidigt. Redan som spädbarn, de första åren, att separerar sig från mor. Att det ska läggas till rätta att det finns möjligheter för barnet att växa inom det potentiella rummet”.

Amanda är här inne på barnets behov. Hon konstaterar att det är viktigt att barnet får utveckla autonomi och att barnet är i behov att bli accepterad och bekräftad för att kunna styra sitt liv. Hon är inne på att de är viktigt att låta barn ta initiativ under livets resa men att de är i behov av ledning. Hon nämner även att det är viktigt att låta barn få vara barn och lägga till rätta för barnet att utvecklas. James och Prout (1990) skriver att behov ofta är något man använder sig av när man ska definiera ett barn. Vidare skriver de att barn och barndom är en socialkonstruktion som påverkas av olika socialt samt kulturellt betingade faktorer. Man ser tydligt i Amandas text att hennes syn på barn präglas av det samhället hon lever i, dvs det västerländska individualiserade samhället då hon betonar vikten av att utveckla autonomi. James och Prout (1990) menar på att olika kulturer definierar barns behov på olika sätt. Man kan därför ställa sig frågan om man hade fått samma svar om man intervjuade en anställd vid en BUP avdelning i Indien. Svaren jag har fått på mina svar präglas omedvetet av en rad variabler som vi ej kan styra tex nationalitet. Vårt kulturella arv påverkar hur vi ser på barn samt barndom vilket i sin tur påverkar hur barnen blir uppfostrade.

Att jobba utifrån ett barnperspektiv när man jobbar med barn är starkt efterfrågat i dagens samhälle. Margareta Bäck-Wiklund skriver att barnperspektivet har olika definitioner och kan innefatta olika områden. Parallellt med barnperspektivet nämns ”barns bästa” och att lyssna till barnets röst. Barnperspektiv har växt sig allt starkare och kan inte ses helt isolerat

från den nya synen på barn som aktörer. Men vad innebär egentligen ett barn perspektiv i praktiken?

Så här beskriver Amanda vad det innebär för henne att ha ett barnperspektiv.

”Att försöka se det genom barns ögon, förstå deras upplevelse. Det hjälper. I den utsträckning vi klara det så kan vi också hjälpa barnet och förstå vad barnet upplever som positivt. På så vis kan vi hjälpa föräldrarna att förstå varför barn reagerar som de gör. Om barnet inte upplever att bli sett och mött på den nivå de befinner sig på, då blir det en hel del problem”.

Johannes uttrycker sig på följande sätt på frågan vad det innebär att ha ett barnperspektiv.

”Hm... ja... Ehm jag tänker det är vad ska man säga igen jag tänker att det är viktigt att ha ett barnperspektiv men sen är det såklart vad man lägger i ordet barnperspektiv. Så som jag tänker så handlar det om att ta barnet på allvar och vidare så handlar det om att ta sig själv på allvar. Ta vara på sitt eget barn. Och jag tror att om de vuxna hade tagit bättre vara på sitt eget barn så hade också de kunna ta vara på det faktiska barnet de möter. Jag tänker att barnperspektiv är viktigt både för barnet men också för den vuxnes relation till barnet. Så tycker jag ju att man pratar om barnperspektiv men man tar det inte på allvar för att den vuxna inte tar sig själv på allvar, det tror jag”.

Detta synsätt som Johannes beskriver stämmer överens med det sättet som barnperspektivet beskrevs i D-uppsatsen LUFT av Therese Hognert och Sonja Holmlund (2005). Även dem menar att ett barnperspektiv innebär att barn på allvar. När man resonerar kring barnperspektivet så blir barns röst och barns rätt att komma till tal viktigt samtidigt som det för dem professionella handlar om att sätta sig in i barnets värld för att förstå deras upplevelser.

Johannes är även in på den vuxnes konstruktion av barnet vilket leder in på James och Prout (1990) och deras tankar om socialkonstruktion av barn och barndom. De menar att synen på barn och barndom är beroende av det sociala sammanhanget och att detta sammanhang konstruerar barn och barndom.

Jag ställde frågan: De barn du möter upplever du att de har en känsla av att de kan styra sitt eget liv? Att det kan förändra det i rätt riktning?

”Nej, det är nog något som många som kommer hit kämpar med. Så jag tänker att det är viktigt att fokusera en del på det. Vad barn själva kan göra, hur de kan påverka omgivningen, det är väldigt väsentligt. Många kommer med den upplevelsen att de inte kan styra sitt liv. Då gäller det att hjälpa dem så att de får mer frihet, mer rörelse, handlingsrum”.

Två fenomen kommer fram i det här citatet; dels barn som ej har upplevelsen av att vara aktör i sitt eget liv samt hur man ska leda dessa barn. Barn som kommer till BUP kommer dit av många olika orsaker. I intervjun kan man se hur Johannes själv använder sig av ett

barnperspektiv när han kommer in på barn som inte ser sig själv som aktörer och hur detta kan vara en del av problematiken som de behöver få hjälp med.

Den ”nya” barndomssociologins syn på vuxnas roll beskrivs av Johannes . Den säger att de vuxna ska hjälpa barnet genom att lyssna på vad barnet själv säger och leda dem på vägen. Maktförhållandet mellan barn och vuxna tas upp i den nya barndomssociologin där man menar att genom att se barn som aktörer ombildas syn på barnet som passivt objekt till aktivt subjekt.

Detta synsätt gör att barns röst blir lika viktig som vuxnas och maktbalansen dem emellan blir jämnare. Johannes beskriver denna utjämning av maktförhållandet då han säger att hans roll, Johannes som vuxen, är att hjälpa barnet att styra sitt eget liv. Dvs hjälpa barnet att ta tillbaka makten över sitt eget liv och därmed var ett aktivt subjekt, en aktör. På så vis hjälper Johannes barnet att få mer handlingsutrymme och han begränsar inte barnet. Inom den nya barndomssociologin så talar man om hur det nya sättet att se på barn på många sätt är ett uppror mot det gamla synsättet på barn som passiva objekt.

I sitt uttalande så tar Johannes avstånd från barn som passivt objekt och lyfter istället fram vikten av att hjälpa barnet att återfå makten över sitt eget liv. Man kan ställa sig frågan om man hade fått samma svar om denna fråga om man hade genomfört denna intervju för 60 år sedan.

Jag ställde frågan vad som krävs för att ett barn ska bli en självständig individ.

Så här svarar Johannes:

”Hm... ja jag tror ju på det att det är väsentligt att man har en trygg bas en trygghet men att barnet blir tagit på allvar och sina behov och då tänker jag att det utvecklas till en självständig person så är det ju självständig individ... Vi har mycket föreställningar om vad det är också... Så att så jag tror att man om man ska lägga bort några av de föreställningar man har och istället se vad är gott stöd? Och då är det som jag sa att man lyssnar och sånt det är grundläggande. Ett barn blir självständig utifrån sina egna förutsättningar”.

Detta citat speglar tydligt den diskurs i samhället där man ser på barn utifrån att de är just barn. De är unika varelser med egna åsikter som är har rätt att uttrycka den. Johannes tar också avstånd från att låsa sig vid föreställningar om vad en självständig individ är och vad är det inte. Johannes menar istället att barnet måste ses utifrån sina egna förutsättningar. När man talar om barn som aktörer i den nya barndomssociologin så talar man också om barn som unika individer med sina egna utmärkande erfarenheter. Detta är även något som Johannes ser hos barn då han i sitt uttalande ej vill tala om en generell väg till självständighet utan betonar barnets egna förutsättningar.

Johannes syn skiljer sig på så vis från de andras. I fokusgruppen talade mina respondenter mycket om barn som är beroende och gjorde ingen skillnad på barn och barn utan konstaterade att barn är i beroende av omgivningen vid formande av sitt liv och sitt aktörskap. Johannes däremot ser på barnet utifrån sina egna förutsättningar vilket innebär att barns utgångsläge kan variera och graden av självständighet utgår ifrån barnets egna förutsättningar.

Det är svårt att sammanfatta huruvida mina respondenter ser på barn som aktör eller ej. I min fråga kring barns aktörskap kan jag ha påverkat svaren jag har fått genom hur jag ställt frågan. Folk tenderar att svara så som de förväntas svara. I svaren från mina respondenter ses barn som aktörer på olika sätt och i olika sammanhang samt det hur detta aktörskap yttrar sig och vad som är gör att det yttrar sig. I relation till barn som aktör ställs det beroende barnet. Det beroende barnet som är i behov av vägledning från de vuxna. Dessa två synsätt på barn som beroende och barn som aktör behöver inte gå isär utan kombineras. Ett barn är beroende av vuxna och sårbar på det sättet att de inte helt känner till och "kan" världen och därför måste förlita sig på den vuxnes kunskap om världen detta utesluta dock inte att barnet vill och kan ta ansvar.

Att jobba utifrån ett barnperspektiv när man jobbar med barn är starkt efterfrågat i dagens samhälle. Mina respondenter menar att barnperspektivet är något att eftersträva då det innebär att se världen genom barnets ögon. Detta är en viktig utgångspunkt för att kunna hjälpa och ta barnet på allvar. Johannes är även inne på att ett barnperspektiv innebär att även ta sig själv på allvar och problem i möte med barnet beror på att den vuxne ej tar sig själv på allvar. Att jobba utifrån ett barnperspektiv där man betrakta barn som aktörer är ett frågande förhållningssätt som dels innebär att man tillämpar ett barnperspektiv där man lyssnar och tar barnet på allvar men också att man tror och låter barnet vara aktör och inte begränsar dem.

8.3 De vuxna i relation till barnet

Vad som blev tydligt utifrån empirin är den vuxnes sätt att se på barnet och hur detta i sin tur påverkar barnet. I rubriken ovan hade jag först tänkt skriva "Barn i relation till vuxna" men då min empiri tar sin utgångspunkt i den vuxnes föreställningar om relation till barnet så valde jag "De vuxna i relation till barnet".

Systemteorin och systemtänkandet har länge varit och är det fortfarande en viktigt och välanvänd teoretisk utgångspunkt när man jobbar med barn. Även vid den BUP avdelning jag observerat detta synsätt. Många gånger när man talar om barnet så nämns familjen och familjens bakgrund. Detta är ganska självklart eftersom många av barnen som får hjälp vid BUP är små barn som är i stort beroende av sin familj.

Inom den "nya" barndomssociologin har synen på föräldraskapet och dess uppgifter förändrats. Föräldrars roll idag handlar om att känna till barnets värld, ha förståelse och respekt för den och leda barnet utifrån de premisserna. Detta "nya" sätt kan jämföras med förr då föräldrarna hade en tydligt auktoritär roll och "rätt" att bestämma över sina barn (Thuen 2008).

Många barn som kom till BUP avdelningen hade dels egen problematik men i kombination med detta även föräldrar som inte alltid ville samarbeta kring behandlingen av barnet. Under intervjun med Johannes så ställde jag frågan vem han väljer att "satsa" på när viljorna går isär.

"Ja, jo vem är lättast? Problemet är att barnet bor med sina föräldrar och då tänker jag att jag lägger mest vikt på föräldrarna för jag tänker ändrar inte dem sig så är det väldigt svårt för barnet eftersom dem måste anpassa sig. Mycket vikt på föräldrarna

och ändringen där. Men det kan vara lite både och.. Men det beror ju på om föräldrarna är förändringsvilliga. Det beror på...”

I Johannes uttalande kan man urskilja att även om barn är aktörer och vill ändra på sina liv så är dem beroende av sina föräldrar. I detta uttalande blir synen på föräldrarnas inverkan på barnet tydlig.

Gunilla Halldén (2003) skriver att barn måste betraktas utifrån vilka villkor de lever under. Detta är något som kommer fram i Johannes uttalande att barn är under påverkan av andra, i detta fall föräldrarna.

Barn och barndom är något som konstrueras både i samhället och i familjen (James och Prout 1990). Johannes belyser att det är viktigt att få till en ändring hos föräldrarna eftersom dessa påverka barnet. Med andra ord så läggs fokuset på föräldrarna i många avseende för att en förändring hos dem och deras syn på sitt barn leder till förändring hos barnet.

Med utgångspunkt i Johannes citat så blir det tydligt att socialkonstruktionen av barn och barndom är en konstruktion där föräldrarnas inställning och intresse väger tungt i formningen av barnet och dess barndom.

Johannes får frågan om vad som kan hota ett barns utveckling och kommer då in på barn i relation med andra

”Jag tänker som så att det är mycket omgivningen om dem inte har en förståelse för barnet och känner barnet och så tänker jag att det är en del som skapar svårigheter om de vuxna har en föreställning om barnet och hur det är att det inte stämmer med barnet. Förväntningar... Det har jag stor tro på...”

Johannes är här inne på hur vuxnas föreställningar om barn kan skapa problem. McCarthy, Edwards och Gilles (2000) skriver att konstruktionen av barn och vuxna utgår ifrån att det finns en skillnad mellan dem.

Johannes får frågan om barn själva vet vad de vill:

”Nej det tänker jag inte för vill är också en så.. Det är svårt att förhålla sig till begreppet vill för att det går också mycket på föreställningar om saker och så men jag tror mer på vad barn har behov för och att det är det man ska fokusera på. Det vad det vill går igen till föreställningar och då är det inte säkert att man alltid kan fylla ett barns önska”.

I citatet från Johannes kan man se hur han tar sin utgångspunkt i barnets behov. Han visar också på en skillnad mellan barnet och den vuxna när han säger att barns vilja ofta bygger på föreställningar om vad den vill medans den vuxna vet vad barnet har behov för och det ska man utgå ifrån. Johannes menar att det är viktigare att fylla barnets behov än dens önskningar. Vad säger detta citat om barn och om barn i relation till andra? Det blir tydligt att barn är beroende av andra för de vet inte vad de själva vill. Detta är en syn på barn som Margareta Bäck-Wiklund (2006) lyfter fram när hon kategoriserar olika synsätt på barn inom forskning, det beroende barnet i behov av ”experthjälp” från de vuxna.

Så här uttalar sig Ida om när man ska börja lyssna på barn.

"Jag tycker det är väldigt viktigt att lyssna till barnet så tidigt som möjligt. Mycket av problemet är ju att de vuxna inte förstår barnet".

I Idas uttalande så ser man dels hur hon belyser att man ska lyssna till barn så tidigt som möjligt men också att problemen mellan barn och vuxna ofta beror på att vuxna inte förstår barnet. Genom citat ser man att för att barns och vuxnas relation ska fungera så krävs det att den vuxna förstår barnet. Samma utgångspunkt har den "nya" barndomssociologin i föräldraskapet. Föräldraskapet ska bygga på att den vuxne sätter sig in och förstår barnets värld och utifrån detta leder barnet.

I hennes uttalande (Ida) ser man också det är viktigt för den vuxne att lyssna till barnet för att förstå. Man kan ställa sig frågan om man hade fått samma svar om man hade ställt denna fråga för 100 år sen då synen på barn var att dem skulle underordna sig de vuxna. Det blir med detta tydligt att barn står i relation med andra, vuxna, och att dem tillsammans skapar det sociala sammanhanget. Ett sammanhang som barn idag får vara med och påverka på ett annat sätt än för 100 år sen.

Ett barn är inte en vuxen. Barn betraktas som oansvariga då de ställs i relation till den vuxne som betraktas som ansvarig (Mayall 1997). Definitionen av barn och barndom bygger ej alltid på enbart barnets upplevelse utan på den vuxnes upplevelse och dennes definition av barnet. En krock uppstår när den vuxnes definition ej överensstämmer med barnets sätt att vara. Berry Mayall (1997) menar att det är de vuxna som begränsar barnets möjligheter till att ta ansvar detta för att barnet betraktas som oansvariga av de vuxna.

Johannes för resonemanget i sitt citat att vuxnas föreställningar om barnet kan skapa svårigheter. Dock säger han inget om dessa föreställningar kan bidra till att "höja" barnet genom att den vuxne har en "övertro" på barnet.

I fokusgruppen svarar Magnhild på frågan vad som kan hota ett barns utveckling

"Det är mycket. Om inte en mor klarar att se barnet det är klart att det skapar en väldig otrygghet hos barnet. Vi har ju en väldig fokus på det. Om man har ett gott hem med omsorg och trygghet och spelrum så ska det vara ganska dålig skola för att bryta ner det hos ett barn. Om det är ett normalt utrustad barn så tål du ganska mycket. Men du tål mycket om du har ett hem som du kan komma hem till".

Magnhild fastlägger att familjen har avgörande betydelse för barnets utveckling. Hon belyser att barn kan klara av mycket så länge barnet har ett stabilt hem att återvända till. Den vuxnes roll i barnets utveckling blir tydlig i Magnhilds citat. Hon beskriver också att mycket fokus läggs på barnets anknytning till föräldrarna.

Respondenterna beskriver barns behov av de vuxne för att kunna klara sig i världen. Mycket av det respondenter uttrycker när de för resonemang om barnet i förhållande till den vuxne kan härledas till John Bowlbys anknytningsteori som lanserade under efterkrigstiden (Thuen 2008). De beskriver också skillnaden som kan föreligga mellan barnets behov och vilja och vuxnas syn på barnets behov och vilja. En av respondenterna för också ett resonemang om den vuxnes brist av förståelse för barnet och hur detta kan leda till missförstånd i relationen mellan barn och vuxen.

Barn är inte isolerade fenomen utan lever och påverkas av sin omgivning. Många gånger betraktas barn inte utifrån att dem är barn utan utifrån att de inte är vuxna. Föreställningar som de vuxna har om barnet kan leda till svårigheter. Barn ingår i system, familjen, och denna kan vara avgörande för barnets utveckling. Konstruktionen av barnet och barndomen sker i ett samspel mellan barnet och omgivningen (James och Prout 1990).

Dock är det viktigt att ta maktperspektivet i beaktning då barnets möjlighet att påverka kan begränsas av den vuxne. Det är detta maktperspektiv som Berry Mayall (1997) belyser när redogör för hur barns möjlighet till att vara aktörer styrs av den vuxnes syn på barnet. Det innebär att även om ett barn kan och vill ta ansvar så kan den begränsas av den vuxnes syn på barnet som oansvarig samt okunnig. Även om synen på barn har utvecklats till att betrakta barn som aktörer och subjekt så kvarstår barns behov av den vuxne och den vuxnes kunskaper för att kunna klara sig i världen.

9. Diskussion

9.1 Avslutande reflektioner

Med min titel, ett barn är ett barn som är ett barn, eller?, så vill jag visa att definitionen av barn inte alltid är svart eller vit. De föreställningar som vi bär med oss om barn påverkas av en rad faktorer. En del kan vi styra över en del inte. Synen på barn genom tiderna har varierat och har gått från att se barn som objekt till att idag se dem som subjekt – aktörer

När jag nu ser tillbaka så ser jag att jag var naiv när jag påbörjade min studie. Naiv i den mening att jag trodde att jag skulle kunna ställa frågan – Vad är ett barn?, få ett konkret svar och sen applicera min svar mot en teori sen var det klart. Dock är inte världen så svart eller vit. De föreställningar som mina respondenter har gett uttryck för svara alla på –Vad är ett barn? men på olika sätt och utifrån olika synfallsvinklar. Det som först diskuteras är vad är ett barn utifrån de behov ett barn.

Mina respondenter beskriver barn som lekfulla och oansvarig samt i behov av vägledning från de vuxna. Som jag nämnde inledningsvis så bär vi med oss olika erfarenheter som påverkar våra föreställningar om barn. De som jag har intervjuat är psykologer samt pedagoger och dem möter varje dag barn som är i behov av hjälp och vägledning i livet. Som psykolog och pedagog bär du med dig det du lärt dig i skolan samt det du lärt dig i livet skola detta är sen faktorer som påverkar föreställningen om barn.

Föreställningen om barn som mina respondenter beskriver är en bild av en stark individ med egen vilja och mening men det ställs hela tiden i relation till beroendet av sina föräldrar. Som jag nämner i min resultat och analys del så tyder svaren som jag får från mina respondenter på att dem i stor utsträckning ser på barnet utifrån anknytningsteorin. Jag ställer mig frågan om inte barnet aktörskap försvinner när man ser på barnet utifrån detta perspektiv då det bygger på att de vuxne "tar ansvar" för barnet. Kan det vara så att om man istället hade en tro på barnet och barnets färdigheter och vilja att styra sitt liv så hade de vuxnas roll inte varit lika avgörande för barnets utveckling? Är det den vuxne som har ansvar för vilka vägar barnet väljer att gå? Hur stor inverkan har barnet på sitt eget liv?

Samtidigt måste man också ha i åtanke vilka barn mina respondenter pratar om. Pratar dem om barn generellt eller om barn med särskilda behov? En av respondenterna uttrycker att många barn som kommer till BUP har förlorat sitt aktörskap. Blir bilden av barn en annan när du dagligen jobbar med barn som har särskilda behov och behöver hjälp? Varje nytt barn man möter påverkar din föreställning om barn. Om du dagligen möter på barn som har ett stort behov och beroende av vuxna för att styra sitt liv så är det inte konstigt att bilden av barnet som beroende växer sig stark.

Frågan vad är ett barn är inte en fråga som kan besvaras men en mening. Det har blivit tydligt för mig att mina respondenters föreställningar om barn inte är entydig och lättolkad.

Berry Mayall (1997) menar att skillnaden på barn och vuxna och att barn inte är vuxna. Det låter ganska självklart men jag tänker att om jag fått frågan – Vad är en vuxen? så hade jag haft svårt och ge ett bra svar på det. Detsamma måste gälla barn. Bilden av barnet som "enklar" än vuxen stämmer om man ser till det kognitiva där barns tänkande inte är på samma nivå som en vuxens men frågan vad är ett barn är en svår fråga att besvara.

Den "nya" barndomssociologin ser på barn som aktörer i sina egna liv och i samhället. Man poängterar barns vilja och förmåga att ta ansvar samt betydelsen av barnet eget kunnande. Den "nya" barndomssociologin är på många sätt en motreaktion mot gamla synsätt på barnet som sårbart och beroende. Men är barnets beroende och behov av andra människor, framförallt föräldrarna, något negativt? Är önskan om att vilja beskydda barnet något som bidrar till att begränsa barnets eget inflytande över sitt liv? Hur kompetenta barn är och hur mycket ansvar dem än ges så kvarstår faktumet att dem är barn. Barn är i behov av vuxna för att klara sig.

Men därmed inte sagt att vuxna ska beskydda barn från allt. Vuxnas förinställda konstruktion av barnet är avgörande för i vilken utsträckning ett barn tillåts vara aktör. En av mina respondenter uttrycker att problemet i många hem inte är barnet utan föräldrarna i samspel med barnet. Jag tror inte att alla vuxna inser i vilken utsträckning deras föreställningar om barn är med och formar barnet.

Ett perspektiv som är viktigt att ha i åtanke i arbete med barn är maktperspektivet. Hur gärna vi än vill jämna ut makten mellan barn och vuxna så kommer det alltid att finnas en maktobalans. Detta är viktigt att ha i åtanke när man läser forskning om barn, vem utgår man ifrån? Jag har i min studie valt att utgå från de vuxnas föreställningar om barn vilket givetvis ger en viss typ av svar. Man kan ju ställa sig frågan om barnen som mina respondenter jobbar med upplever att dem blir sedda på det sättet som mina respondenter beskriver.

Det som varit en utmaning för mig under studiens gång har varit att studera föreställningar om barn utan att hamna på sidospår. Men desto längre jag kommit med min studie ju mer har jag insett att barn inte kan studeras som isolerad fenomen. Varför? För att dem inte är isolerad fenomen. Jag upplevde till början en frustration när mina respondenter beskrev barn utifrån deras behov och deras plats i familjen för att det jag var intresserad av var deras föreställningar om barn. Men så gick det upp för mig att barn är en del i ett större sammanhang. Ett sammanhang som dem är med och påverkar och som påverkar dem.

Om jag men några få punkter skulle sammanfatta mina viktigaste resultat så blir det som följer:

- Föreställningar om barn kan inte sammanfattas med en mening utan måste belysas utifrån olika perspektiv. Mina respondenter definierar och beskriver ofta barn utifrån de behov barn har.
- Våra föreställningar om barn påverkas av olika faktorer. Dels faktorer vi kan råda över och dels faktorer som vi inte kan råd över.
- Barn i relation till vuxna är återkommande. Barn kan inte betraktas isolerade från sin omgivning utan påverkar och påverkas av sin omgivning.

- Barn som aktörer är ett nytt sätt att betrakta barn. Det innebär att man ser på barn som subjekt och inte objekt. Dock innebär inte denna nya diskurs att synen på barn som sårbart och beroende av sina föräldrar försvinner, de kombineras snarare.

9.2 Förslag på vidare forskning

Författarna till *"LUFT – barnperspektiv på utvecklingsarbetet på BUSS"*, Theres Hognert och Sonja Holmlund ger i sin uppsats förslag om att alla verksamheter som jobbar utifrån ett barnperspektiv borde reflektera över vad ett barnperspektiv egentligen innebär. Det är något som jag tror är viktigt för alla verksamheter som har barn som målgrupp att reflektera över vilka föreställningar dem har om barn.

Barn som aktörer är en infallsvinkel som kan användas på många sätt. Jag hade tyckt det var intressant med ett genusperspektiv, jämföra om synen på barn som aktörer skiljer sig åt mellan pojkar och flickor. Är synen på barn som aktörer bunden till ett bestämt kön och i så fall vilket?

En annan intressant infallsvinkel hade varit att fortsätta på min forskning genom att jämför respondenternas uttryckta föreställningar om barn med hur dem sedan bemöter barnet. Man hade då fått observera under samtal med barnen och i övrig kontakt med barn i behandling.

De förslag på vidare forskning som ges ovan har alla en sak gemensamt: dem tar alla sin utgångspunkt i den vuxnes upplevelser och föreställningar om barnet. Mycket av barndomsforskningen idag tar sin utgångspunkt i barnets upplevelse och låter barnet komma till tals. Det hade därför varit intressant att jämför de vuxnes syn på barnet med hur barnet upplever att det blir sett av den vuxne.

Jag vill avsluta med en dikt som jag tycker beskriver ett otroligt vackert sätt att betrakta barn på. Dikten belyser även barn i relation till sina föräldrar något som varit ett genomgående team under min intervju, fokusgrupp samt observationerna.

"En kvinna som bar ett barn vid sitt bröst sade:

'Tala till oss om Barnen.'

Och han sade:

Era barn är inte era barn.

De är söner och döttrar av Livets längtan efter sig själv.

De kommer genom er men inte från er.

Och fastän de lever hos er, tillhör de er ändå inte.

Ni kan ge dem er kärlek men inte era tankar ty de har sina egna tankar.

Ni kan hysa deras kroppar men inte deras själar.

*Ty deras själar vistas i morgondagens hus
som ni inte kan besöka, inte ens i era drömmar.
Sträva att efterlikna dem, men försök inte att göra dem lika er.
Ty livet vänder inte tillbaka och dröjer inte hos den dag som flytt.
Ni är de bågar från vilka era barn sänds ut som levande pilar.
Bågskytten ser målet på det oändligas stig och
Han böjer er med sin makt för att Hans pilar skall gå snabbt och långt.
Låt er i glädje böjas i Bågskyttens hand.
Ty liksom Han älskar pilen som flyger
älskar Han också den båge som är stadig."*

Ur PROFETEN av Kahlil Gibran

10. Referenser

- Bendelow, Gillian, William, J., Simon (1997) *Emotion in social life. Critical Themes and Contemporary Issues*. London, Routledge
- Bäck-Wiklund, Margareta (2006) *Senmodernt familjeliv och barns vardag* i Bäck-Wiklund, Margareta, Lundström, Tommy (red) (2006) *Barns vardag i det senmoderna samhället* Stockholm, Natur och Kultur
- Rasmusson, Bodil (2006) *Barn som aktörer i grannskapet* i Bäck-Wiklund, Margareta, Lundström, Tommy (red) (2006) *Barns vardag i det senmoderna samhället* Stockholm, Natur och Kultur
- Fsaiasson P, Gilljam M, Oscarsson H, Wängnerud L. (2004) *Metodpraktikan*. Stockholm, Norstedts Juridik.
- Glaser, Vibeke, Bølstad, Jan (2008) *Moderna oppvekst nye tider- nye krav*. Oslo, Universitetsforlaget
- Halldén, Gunilla 2003 årg8 nr1–2 s12–23 issn1401-6788 *Barnperspektiv som ideologiskt eller metodologiskt begrepp*. Pedagogisk Forskning i Sverige, Linköpings universitet
- Hognert, Therese, Holmlund, Sonja (2005) "LUFT – barnperspektiv på utvecklingsarbetet på BUSS" D-uppsats vid institutionen för tematisk utbildning och forskning Campus Norrköping.
- James, Allison, Prout, Alan (1990) *Constructing and Reconstructing Childhood*. London, RoutledgeFalmer
- Kvale, Steinar (1997): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund, Studentlitteratur
- Larsson, Sam (2005) *Teori, metod och empiri* i Larsson, Sam/Lilja, John/Mannheimer, Katarina (red) (2005): *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund, Studentlitteratur
- Larsson, Sam (2005) *Kvalitativ metod en introduktion* i Larsson, Sam/Lilja, John/Mannheimer, Katarina (red) (2005): *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund, Studentlitteratur
- McCarty Ribbens, Jane, Edwards Roselind, Gillies Val (2000) *Parenting and Step-Parenting Contemporary Moral Tales*. Center for Family and Household Research Occasional Paper 4
- Mayall, Berry (1997) *Children's Childhoods: Observed and Experienced*. London, Falmer Press
- Payne, Malcom (2004) *Moderna teoribildning i socialt arbete*. Stockholm, Natur och Kultur

Svenning, Conny (2003) *Metodboken*. Eslöv, Lorentz förlag

Thuen, Harald (2008) *Om barnet. Oppdragelse, oppl ring og omsorg gjennom historien*. Oslo, Abstrakt forlag

Tiller, Per Olav (2000) *Studier i barndom*. Kristiansand, H yskoleForlaget

<http://www.bo.se/adfinity.aspx?pageid=4407> 090317

<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/artikel/1133892> 090406

<http://www.proprius.se/profeten.html> 090421

<http://www.unicef.se/barnkonventionen/barnkonventionen-hela-texten#e> 090317

<http://www.unicef.se/barnkonventionen/barns-rattigheter-i-sverige> 090317

<http://www.unicef.se/barnkonventionen/barnkonventionen-hela-texten#tre> 090318

<http://www.unicef.se/barnkonventionen/barnkonventionen-kort-version> 090319

<http://vr.siteseeker.se/?charset=UTF-8&q=forskningsetiska+principer&x=0&y=0> 090303

11. Bilagor

Bilaga 1

QuickTime™ and a decompressor are needed to see this picture.

Institutionen för socialt arbete

Vetenskapligt arbete vårtermin 2009

Mitt namn är Sandra Mei och jag läser sjunde (sista) terminen på socionomprogrammet vid Göteborgs Universitet, Institutionen för socialt arbete. När jag är färdig så kommer jag att vara socionom och därigenom inneha en bachelor in social work.

På sjunde terminen så skriver man ett vetenskapligt arbete, en så kallad C-uppsats (bachelor uppgave). Denna omfattar 10 veckors studier och 15 högskolepoäng. Studenten får välja ämne helt fritt.

Jag har valt att vara hos Er på BUP. Mitt vetenskapliga arbete kommer att handla om samtalet om barn. Jag kommer att använda mig av fokusgrupper dvs gruppintervjuer. Genom att genomföra två fokusgrupper så hoppas jag kunna komma fram till den kollektiva föreställningen om barn på Er BUP avdelning. Min frågeställning är:

Vilken syn har man på barn vid BUP avdelning?

Genom intervjuerna så hoppas jag kunna urskilja några teman som går igen och se lite mer på dessa.

Som forskare så är det en del etiska aspekter som jag måste ta hänsyn till samt informera Er om.

Samtycke

Jag måste försäkra mig om att undersökningspersonerna, dvs Ni, har fått information om forskningsstudiens syfte, uppläggning samt vilka konsekvenser Er närvaro i forskningsstudien kan medföra. Detta gör jag genom att informera på personalmötet samt lämna ut denna information till alla som ska delta. Ert samtycke innebär att Ni deltar frivilligt och önskar ni att dra er ut så kan ni göra det utan att behöva förklara varför.

Konfidentialitet

Som forskare så måste jag kunna garantera att uppgifter som framkommer genom tex intervjuerna ej kan identifieras till Er som enskild. Det innebär bla att jag kommer att ändra igenkännande faktorer såsom namn och ålder. Det innebär också att det enbart är jag som kommer att lyssna på intervjuerna och renskriva dem och när detta är gjort kommer jag att

rader dem. Jag kommer inte i min studie att redovisa att jag varit vid BUP xxx utan att jag varit vid en BUP mottagning i Norge.

Konsekvenser

Som deltagare i forskningsstudien så måste jag se till att undersökningspersonerna, dvs Ni, i så liten utsträckning som möjligt lider skada av forskningsstudien. Detta tror jag inte ska vara något större problem då ämnet är relativt "oskyldigt" samt att de ej kan spåras till Er som enskild.

Min roll som forskare

Som forskare har jag ett ansvar gentemot forskningsprofessionen att sträva efter vetenskapligt korrekt forskningsstudie. Det innebär att jag ska vara objektiv och sträva efter att ha ett öppet sinne och ej styras av tidigare erfarenheter eller egna tankar.

Kontakt

Om det är något som Ni undrar eller har åsikter om så är det bara att kontakta mig! Jag kommer att befinna mig på BUP xxx lite då och då fram till den 22 april då min uppsats ska vara färdig. Jag sitter i rum xxx och nås på mobil nr: 41 33 72 14 samt på mail sandra_mei@hotmail.com

Ni kan kontakta mig både under studien samt efter om det är något Ni tänker på.

Min handledare är Monica Nordenfors och henne når Ni bäst på mail monica.nordenfors@socwork.gu.se

Adressen samt telefonnumret till

Institutionen för socialt arbete vid Göteborgs Universitet är:

Institutionen för socialt arbete

Box 720

405 30 Göteborg

Sverige

+4631-786 0000

Avslutningsvis vill jag tacka för att Ni tar Er tid. Det är till stor hjälp för mig!

Bilaga 2

Frågor till fokusgruppen och intervjun

- Vad är ett barn/ Vad karakteriserar ett barn? Utgå ej från en viss ålder utan från barn generellt!
- Beskriva ett ärende, och det barnets behov etc, ett "typiskt" fall.
- Vad kan hota ett barns utveckling?
- När är ett barn stort nog att tala för sin egen sak?
- Man måste ju lyssna på både barn och föräldrar, upplever du ofta att deras viljor går isär?
- Vet barn själva vad de vill?
- Vad innebär ett barnperspektiv?
- Hur gör man när ett barn uttrycker sin vilja, men man tror att något annat än det de själva tror är till deras bästa?
- I vilken utsträckning kan ett barn styra sitt liv?
- Är barn offer?
- Är barn aktiva aktörer?
- Barns utveckling står det och faller med föräldrarnas kompetens att kunna ta hand om sitt barn?
- Är barn kompetenta?
- Tänker Du ofta över hur Du ser på och uppfattar barn som du jobbar med?
- Bästa och svåraste med att jobba med barn?

